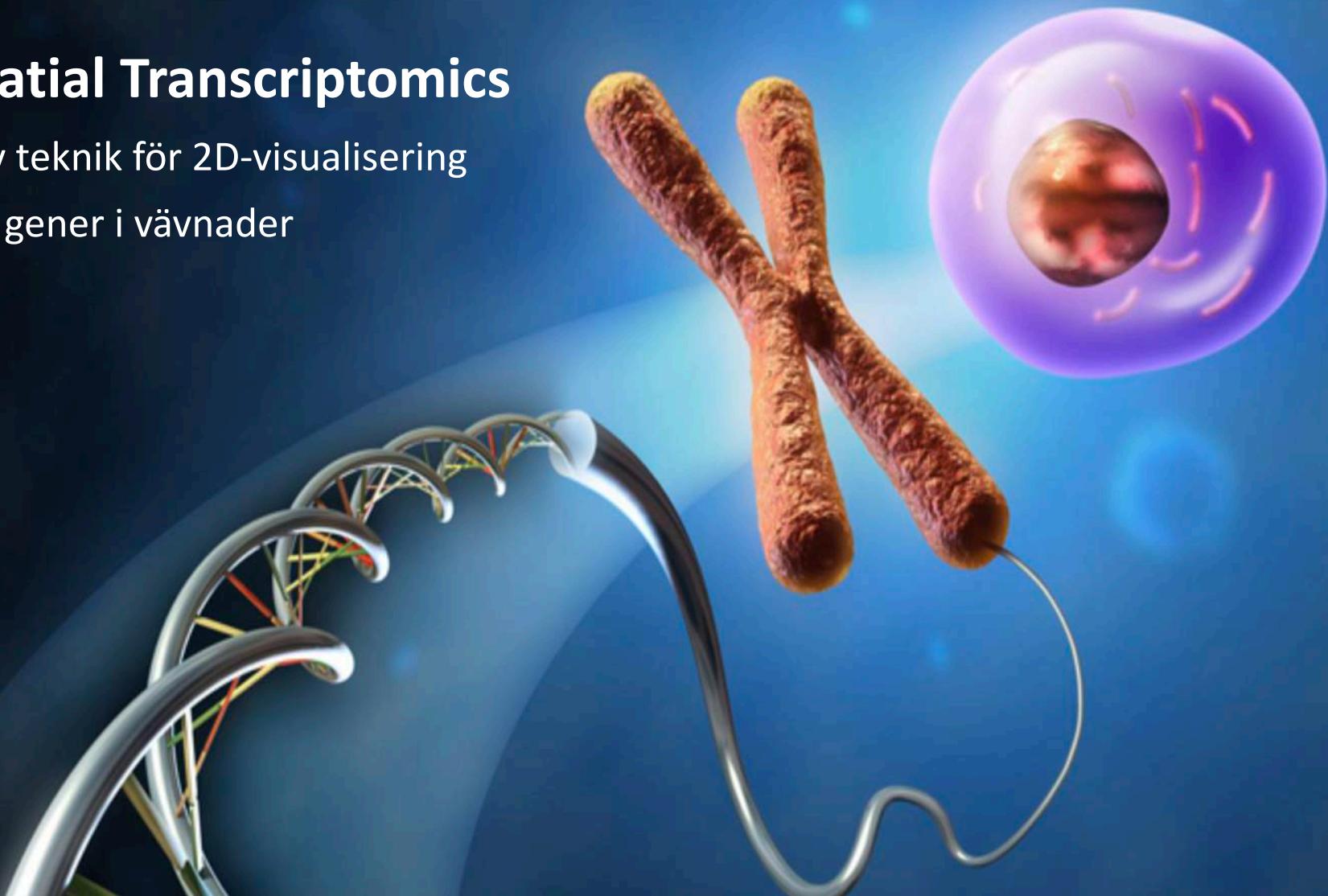

Spatial Transcriptomics

- Ny teknik för 2D-visualisering
av gener i vävnader

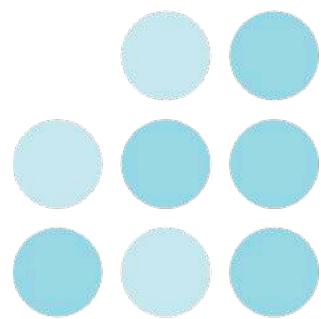

- Från Skellefteå
- Civilingenjör, Medicinsk Bioteknik, KTH
- Forskning: Spatiell analys av nukleinsyror
  - Institutionen för Genteknik, KTH

- Vetenskapligt centrum för molekylärbiologisk forskning
- Drivs av KTH, Karolinska institutet, Stockholms universitet och Uppsala universitet

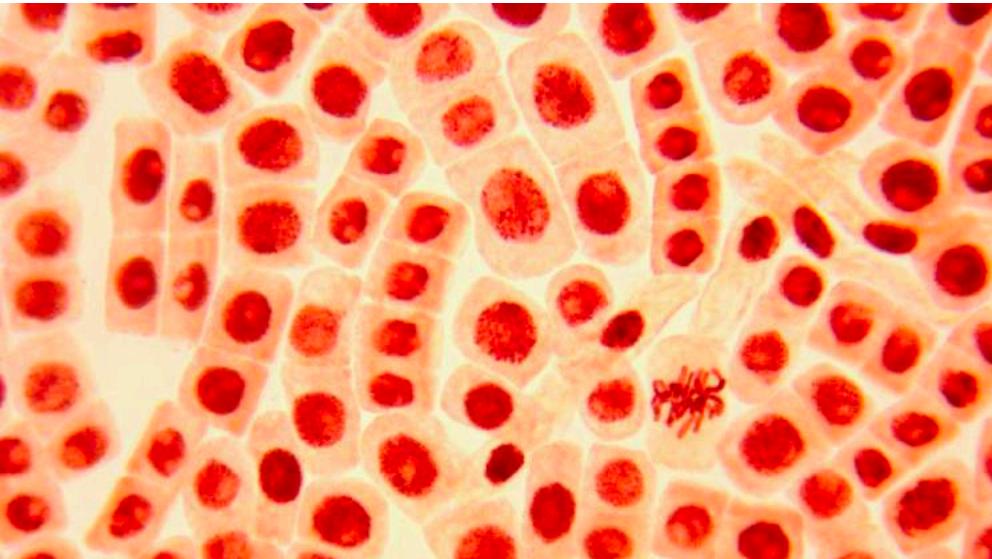

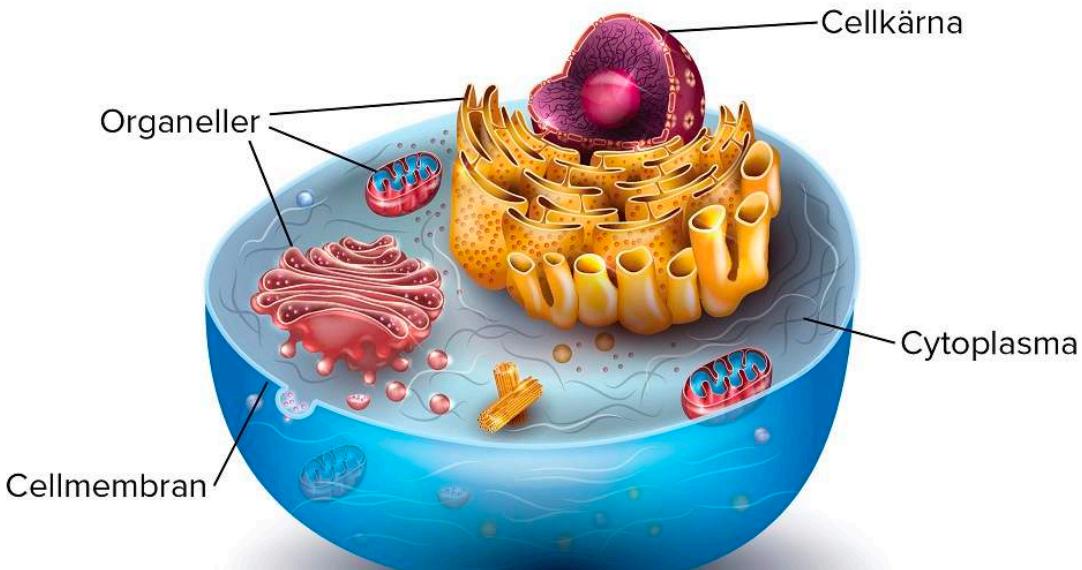

SPATIAL
research

- Bakgrund
  - Vävnader och celler
  - Genomet
  - Analys under mikroskop
  - Mutationer
  - Cancer
  - DNA-sekvensering
- Kunskapsglapp som behöver fyllas i
- Tekniken vi utvecklat: Spatial Transcriptomics
- Spatial Transcriptomics applicerat på prostatacancer
- NASA-samarbete

Ordets ursprung:
cellula (latin) = "litet rum"

Genomsnittlig storlek:
10 µm

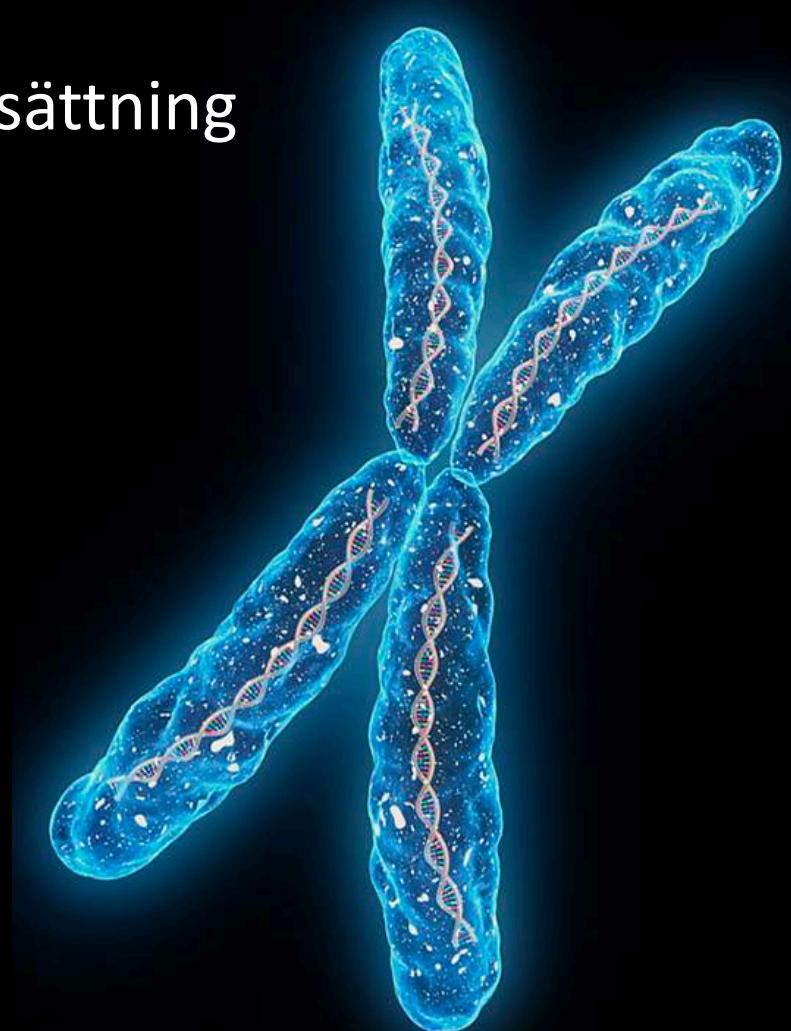
Innehåller
arvsanlagen

Förökar sig genom att
kopiera sig själv och bli 2 celler

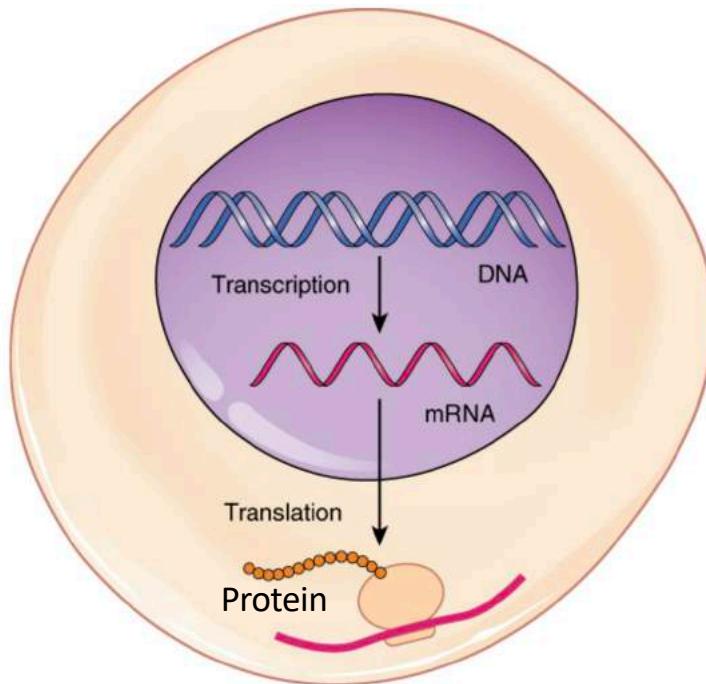

Kromosomerna finns i 2 kopior i varje cell, en från mamman och en från pappan

- 3 miljarder baspar per enkel uppsättning
- Proteinkodande regioner
  - ca 21 000 gener
  - Utgör ca 1% av hela genomet
- Icke proteinkodande regioner
  - Reglerande sekvenser
  - Okända funktioner ("junk DNA")

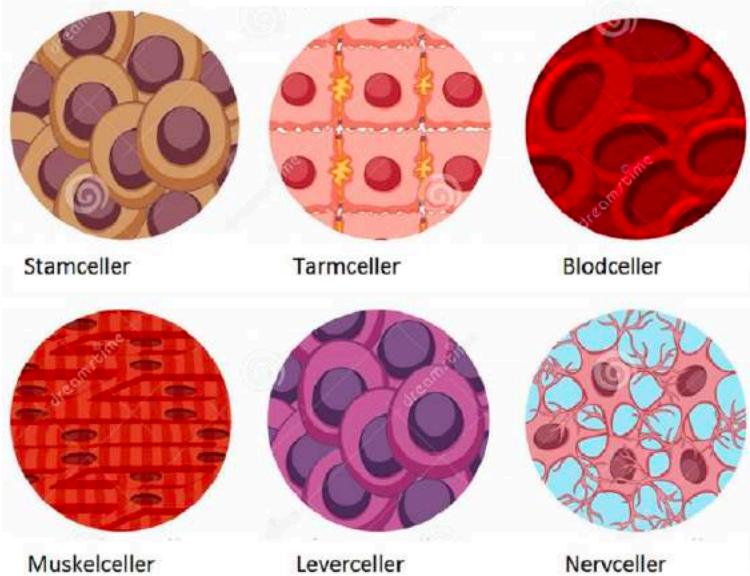
Centrala dogmat

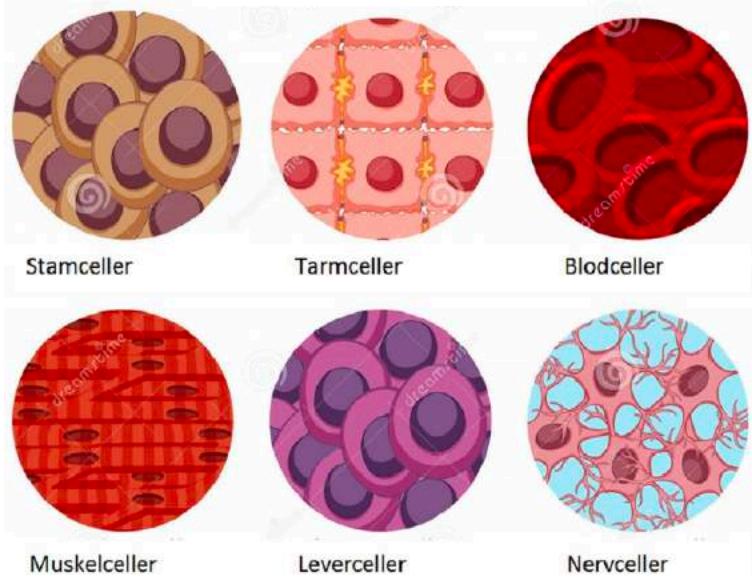
DNA
= Genetiska koden

messenger RNA (mRNA)
= budbärarmolekylen

Protein = huvudbeståndsdelen
i allt levande

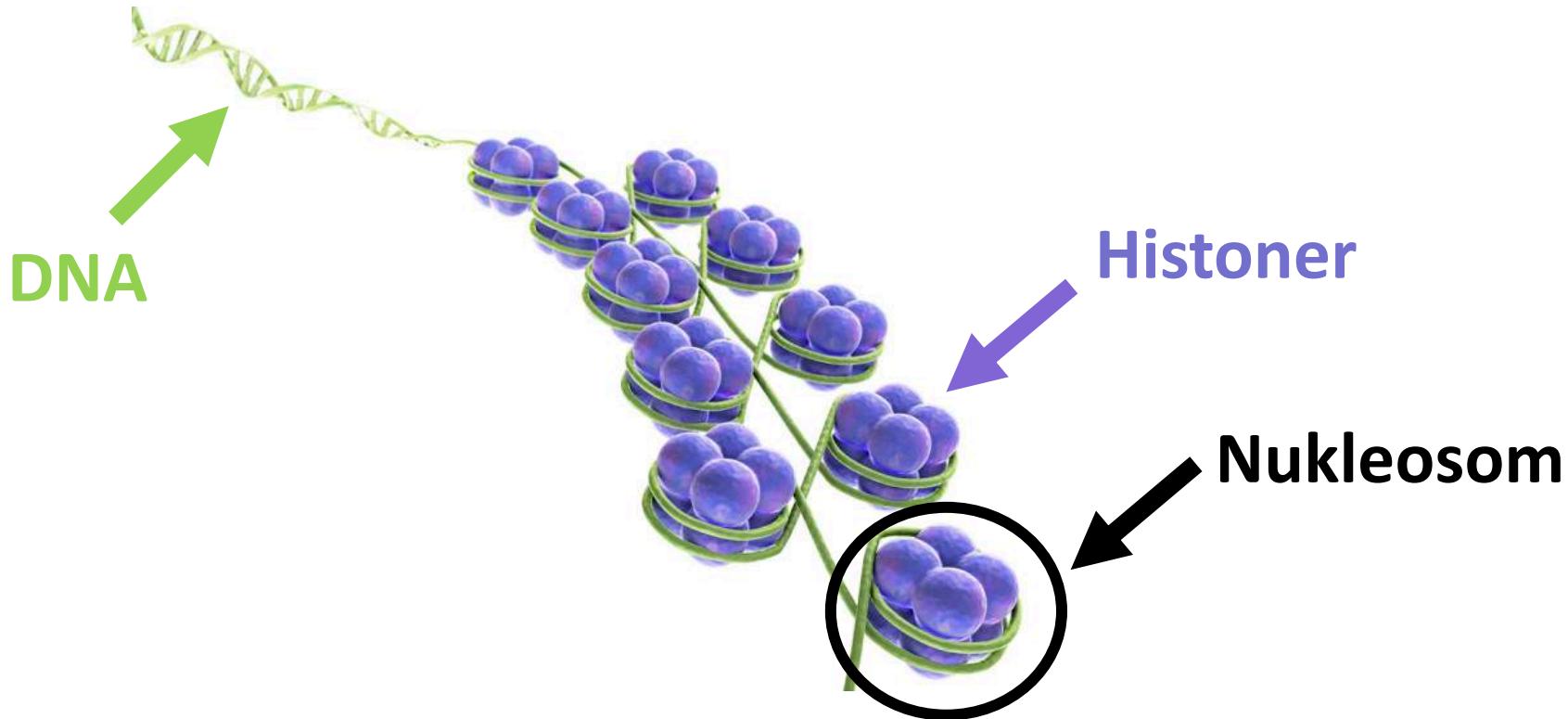

DNA är identiskt i alla celler i en människa. Men ändå ser celler olika ut, tex hårceller, hudceller, hjärtceller etc. Hur kan det komma sig?

DNA är identiskt i alla celler i en människa. Men ändå ser celler olika ut, tex hårceller, hudceller, hjärtceller etc. Hur kan det komma sig?

Aktivering av specifika gener

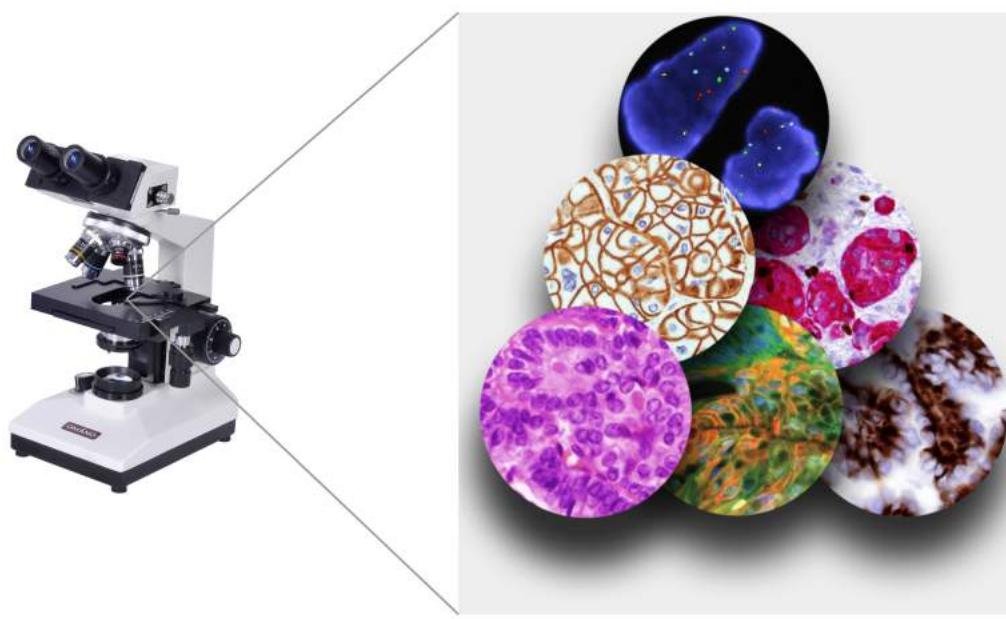

Kromatin = packat
DNA inuti cellkärnan

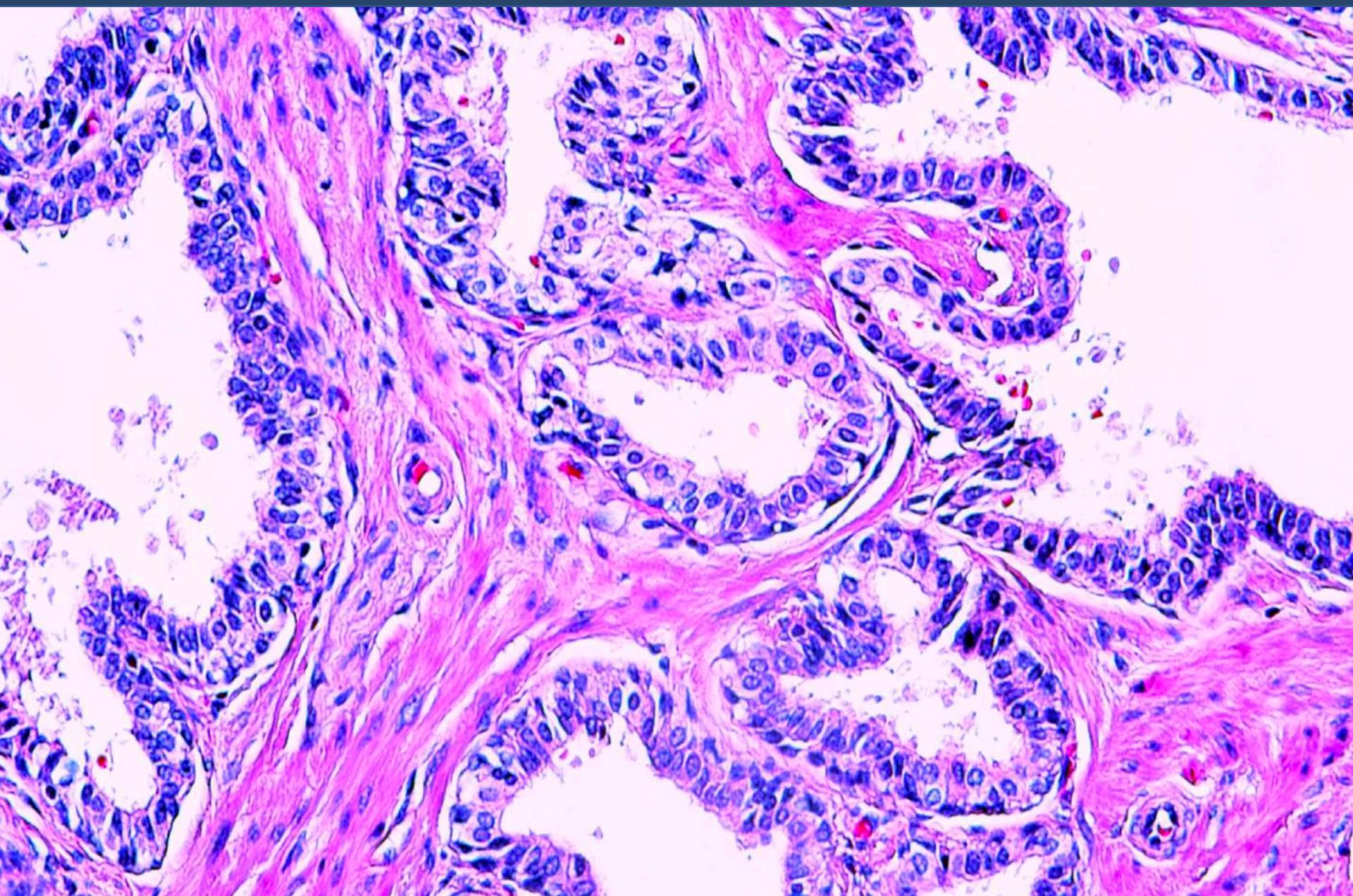
Löspackade gener är lättare
att komma åt → Högre genaktivitet

Epigenomet = fulla beskrivning av alla kemiska modifikationer
av DNA och histonproteiner som reglerar genaktiviteten.

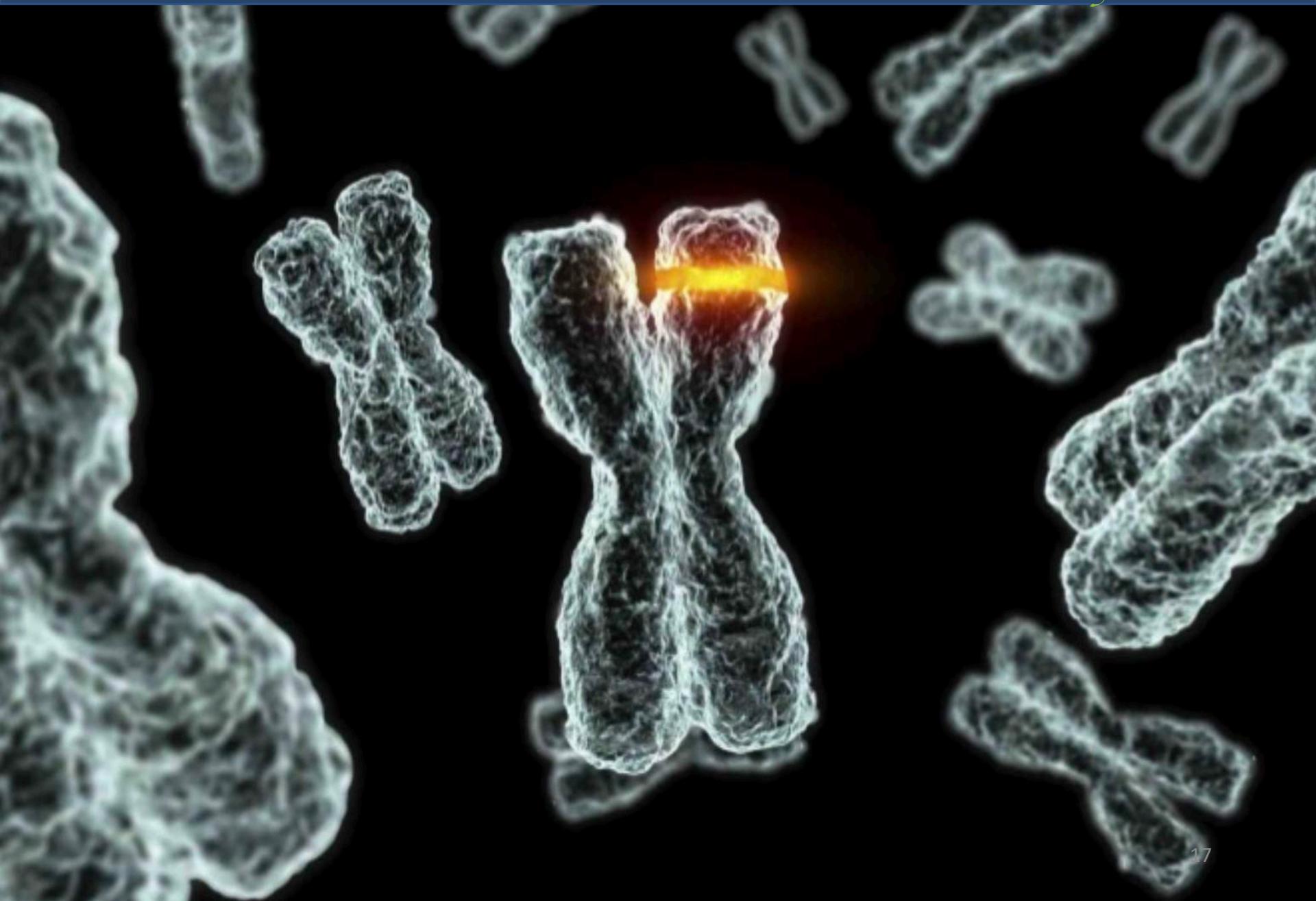
Analys i mikroskop

Infärgning av vävnad

Mutationer

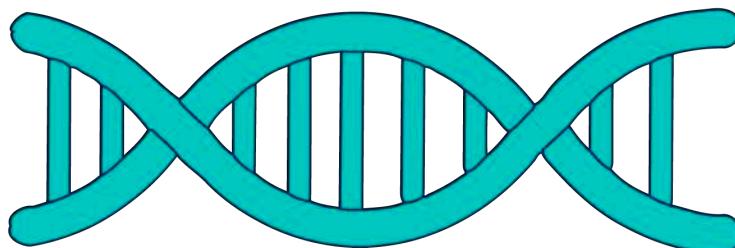

- Orsaker:
  - slumpmässiga kopieringsfel under celldelningen
  - UV-strålning, annan strålning
  - Giftiga kemikalier
  - etc.
- Reparationsmekanismer lagar många av feLEN
  - Apoptos = Programmerad celldöd
- Sker många mutationer hela tiden. De flesta mutationer sker på platser där det inte påverkar ngt alls, så om reparationsmekanismerna misslyckas att laga det, så gör det inget.
- Genmutation: Om det sker så det påverkar gener eller regleringen av gener → påverkan

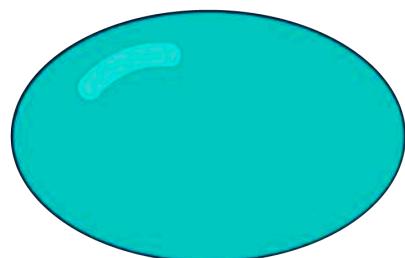
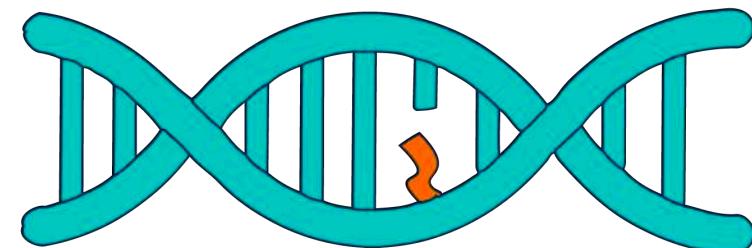

Mutationer = förändringar i celler genetiska material

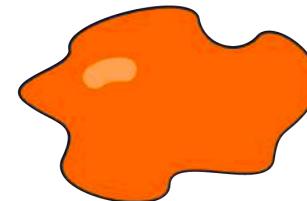
Normal Gene

Mutated Gene

Normal Protein

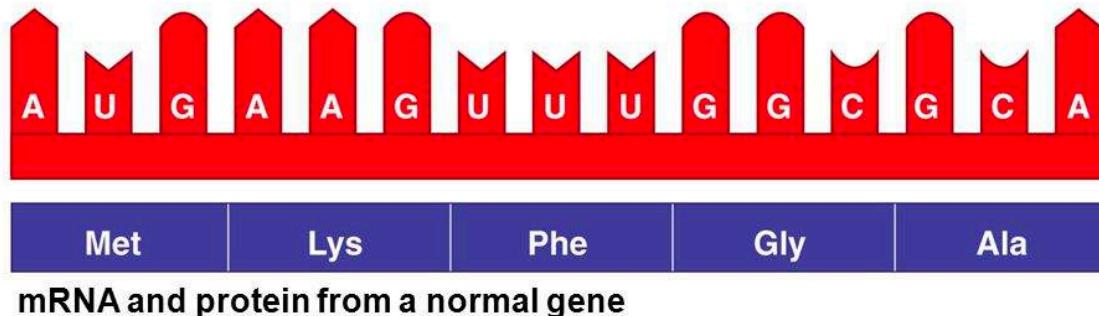
Abnormal Protein

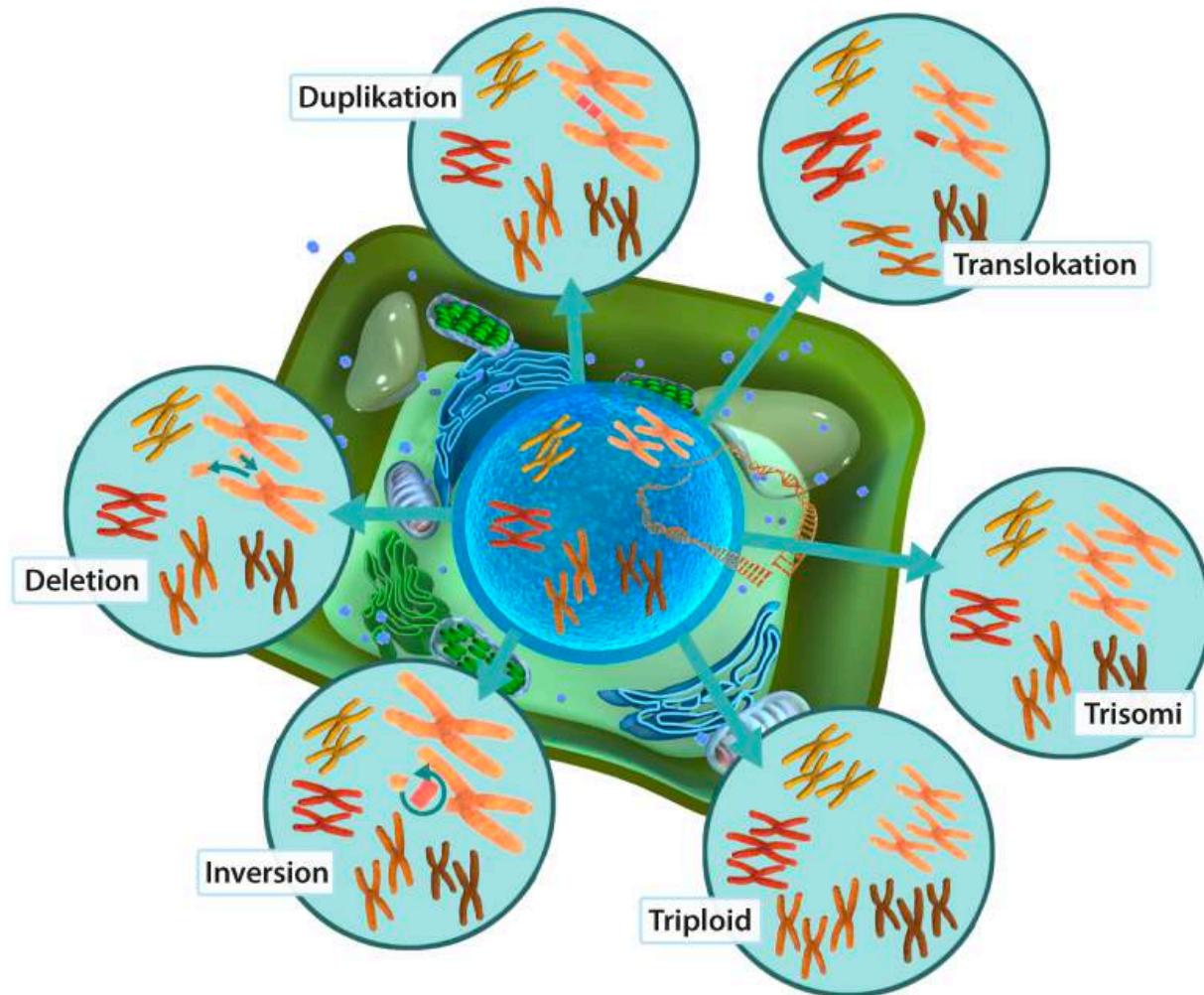
or

No Protein

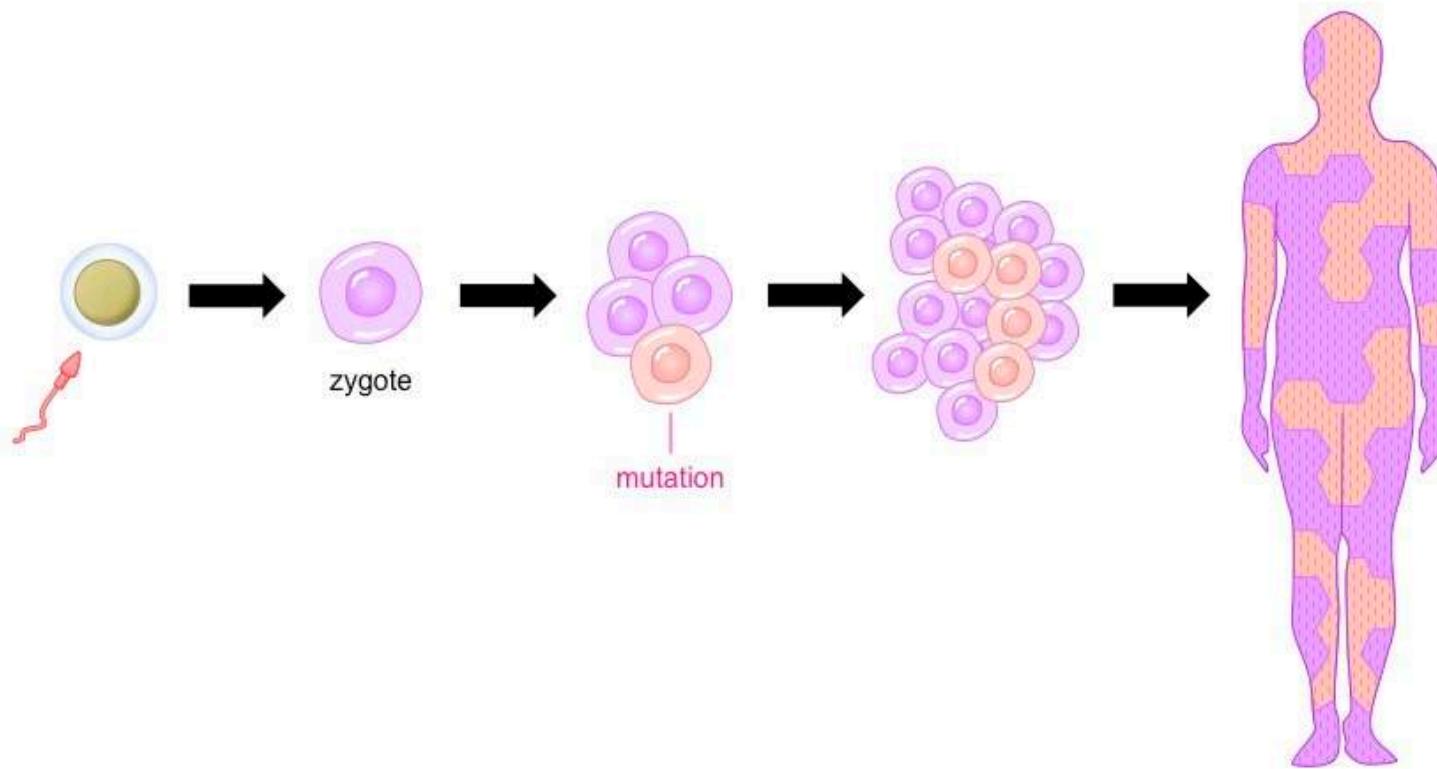
- Punktmutation
- Deletion = enstaka baspar försvinner
- Insertion = enstaka baspar läggs till

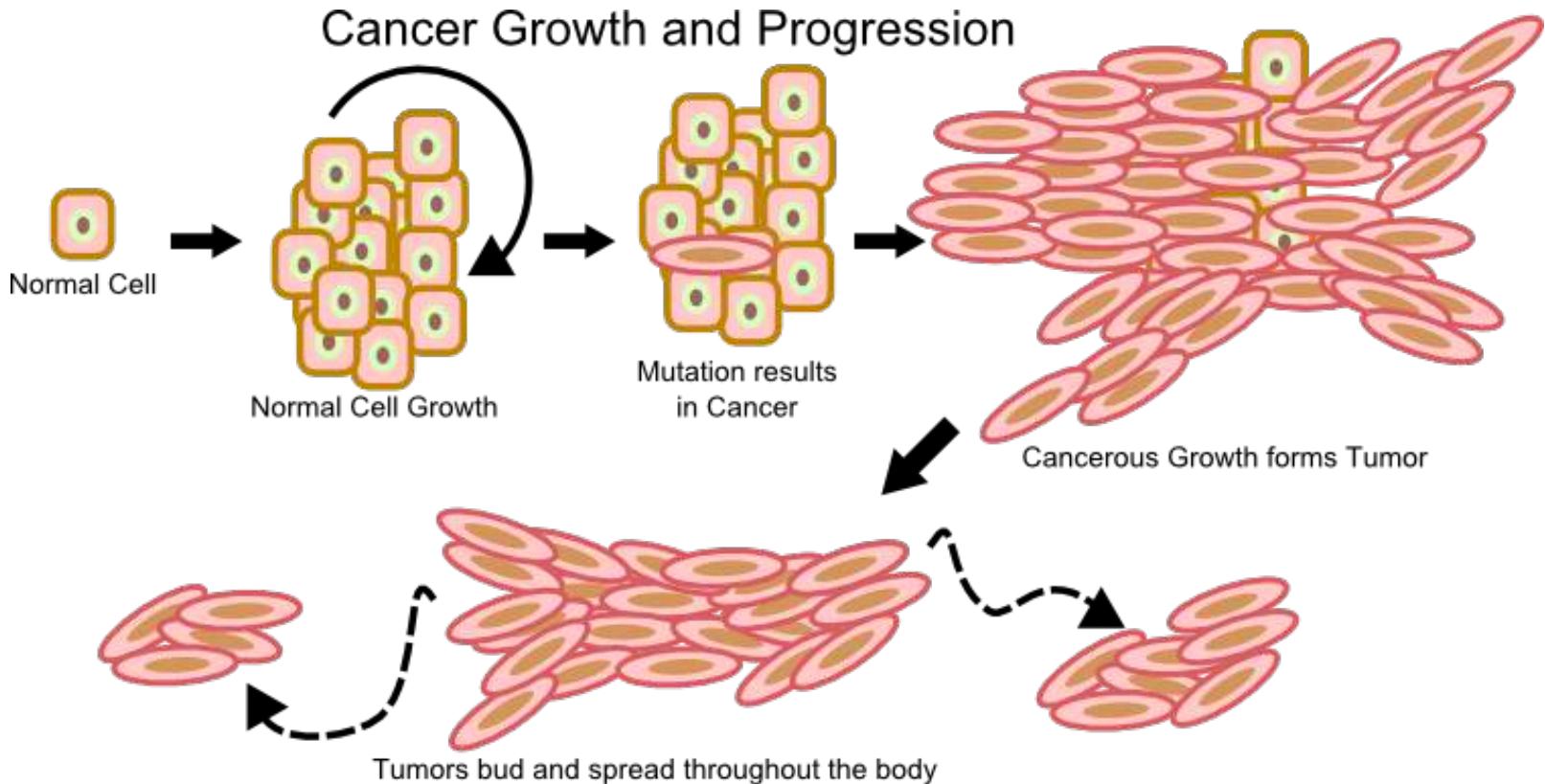

- Exempel: Albinos
  - Pigmenteringsgenens försvinner
    - melanin produceras inte

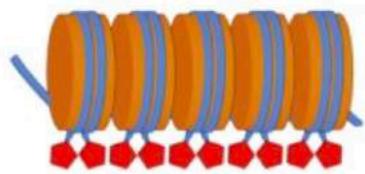
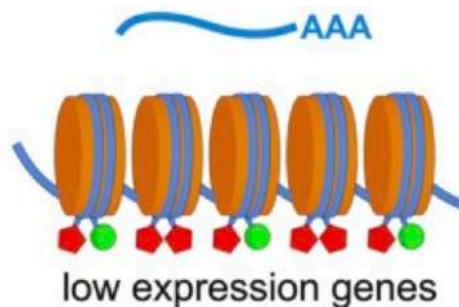
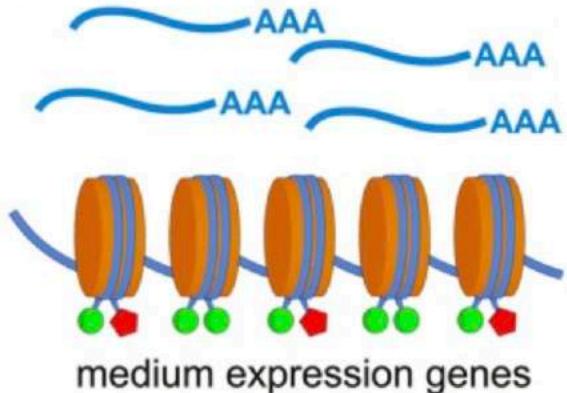
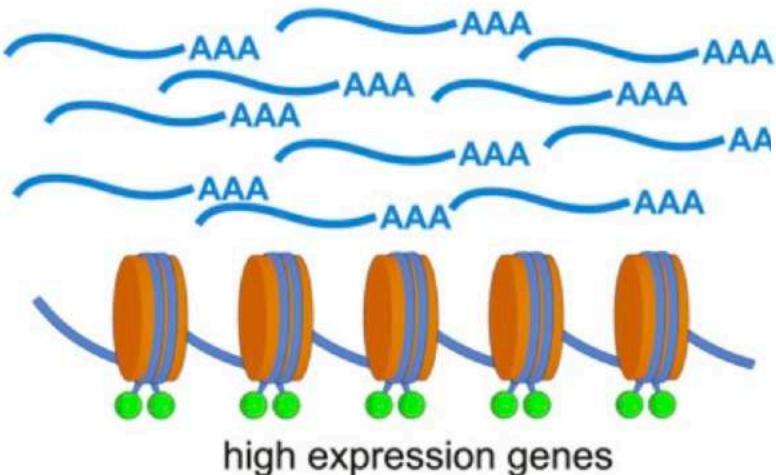

Cancer

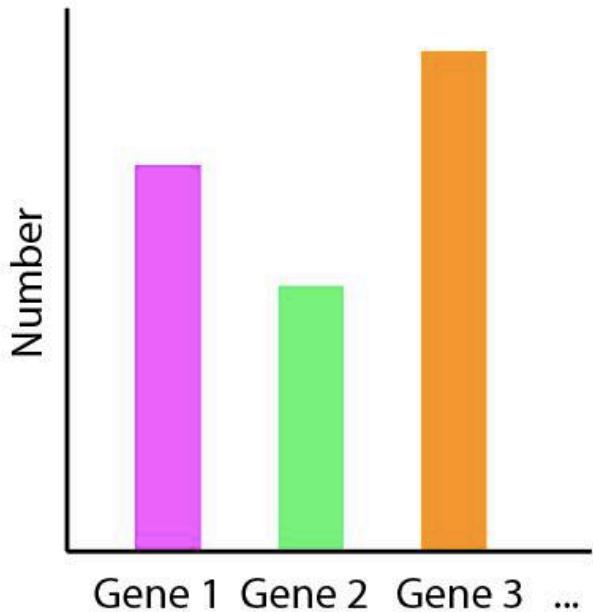

- Svårt hitta bra botemedel mot cancer
  - Genetiskt heterogent = Många olika celler muterade på många olika sätt
- Exempel på behandlingar
  - Kemoterapi: Dödar celler som förökar sig snabbt
  - Kirurgi: Man opererar bort cancercellerna (tumören)
  - Strålningsbehandling: Cancerceller kan ej reparera sig lika bra som friska celler → dör av strålningen
  - Immunoterapi: Aktivering av kroppens eget immunförsvar att döda cancercellerna
  - Skräddarsydd behandling: Angriper endast tumörceller

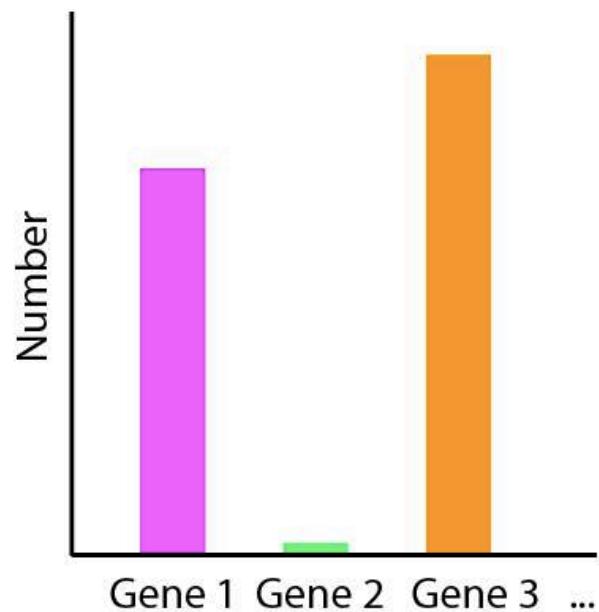

A**B****C****D**

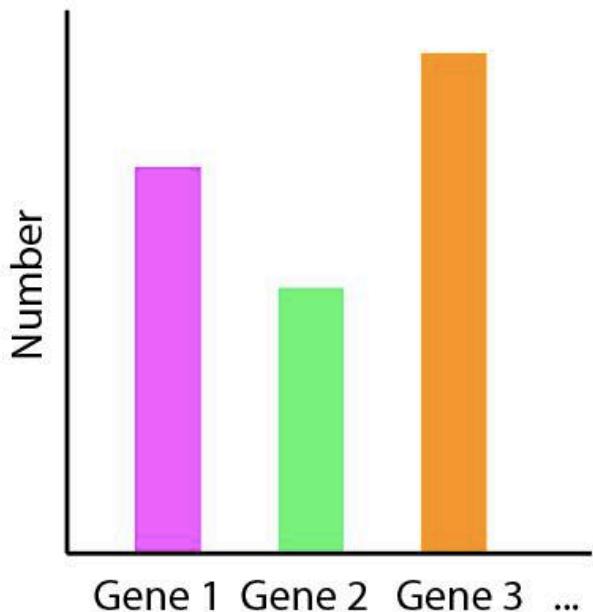
Cell 1

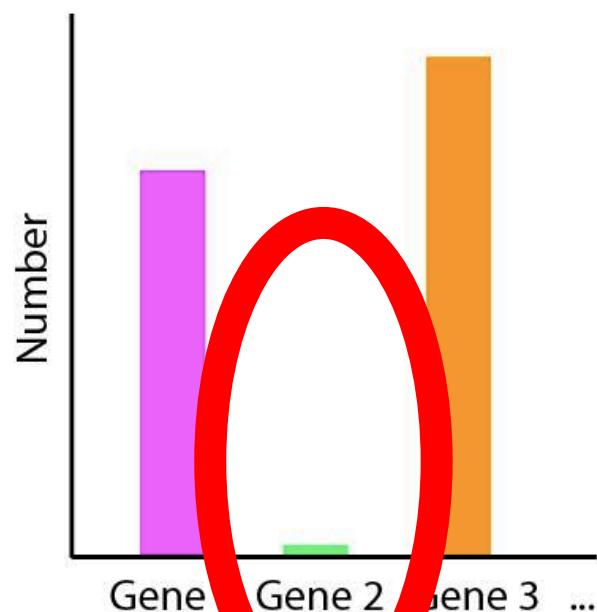
Cell 2
Muterad

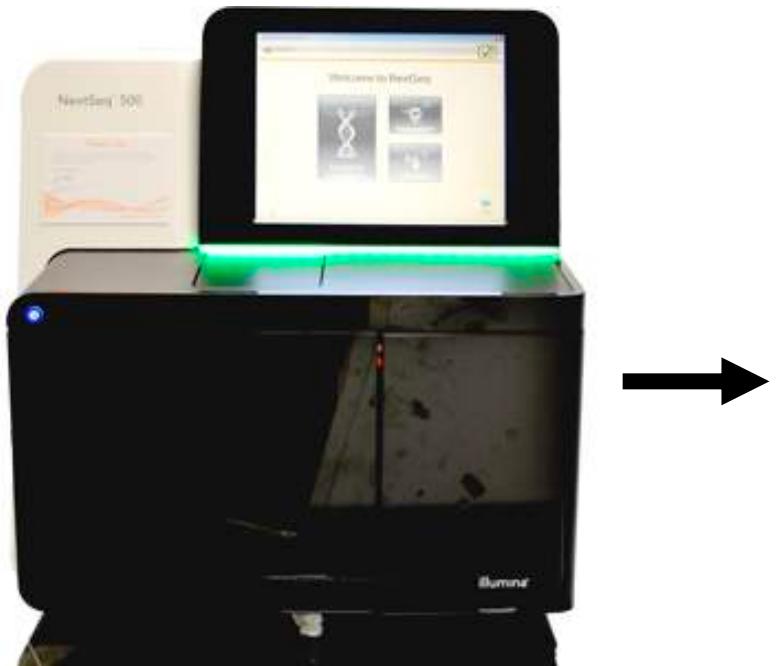
Cell 1

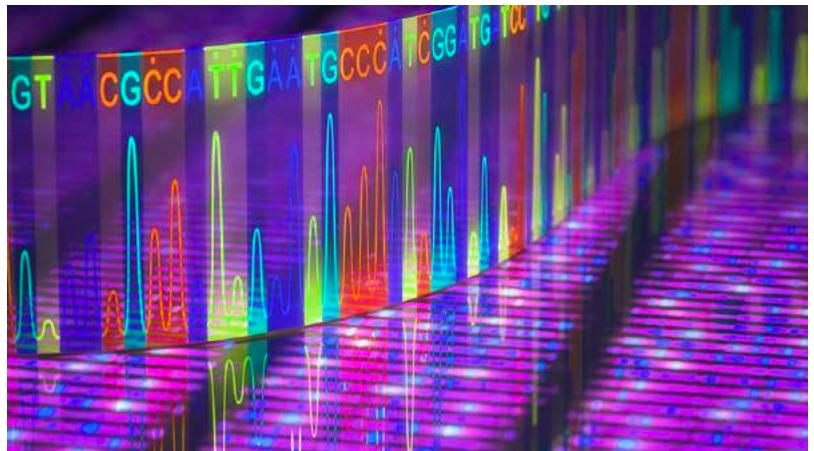
Cell 2
Muterad

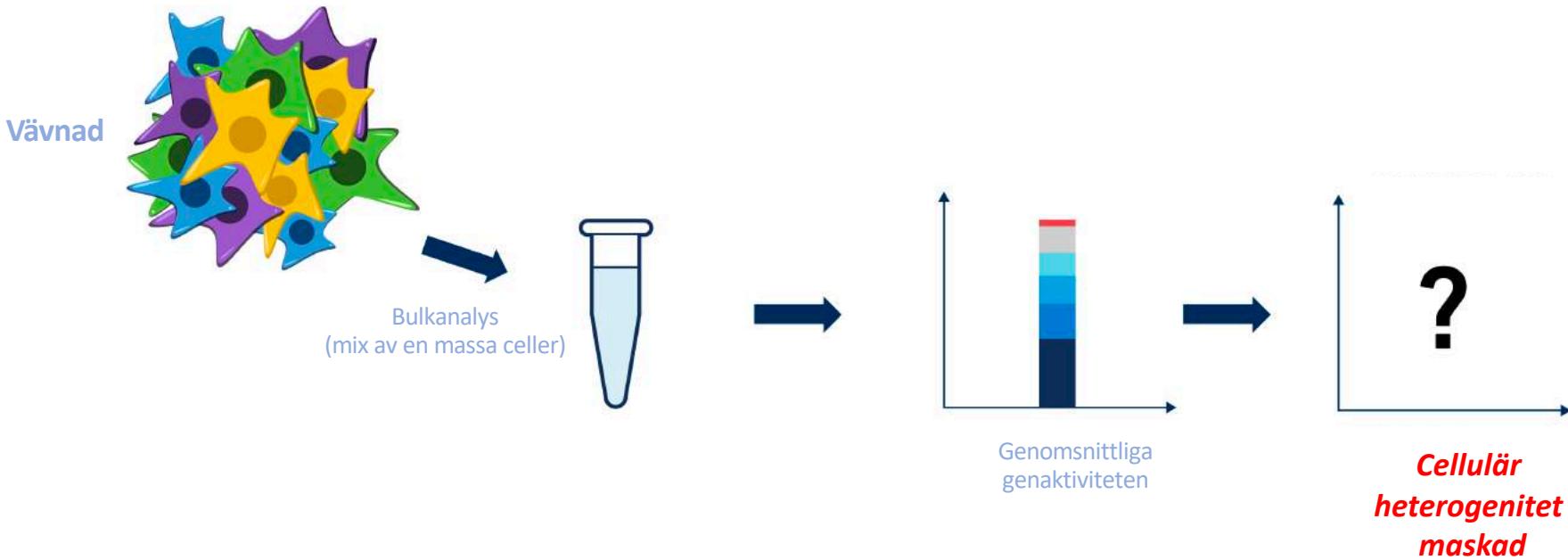
I verkligheten 20 000 gener!

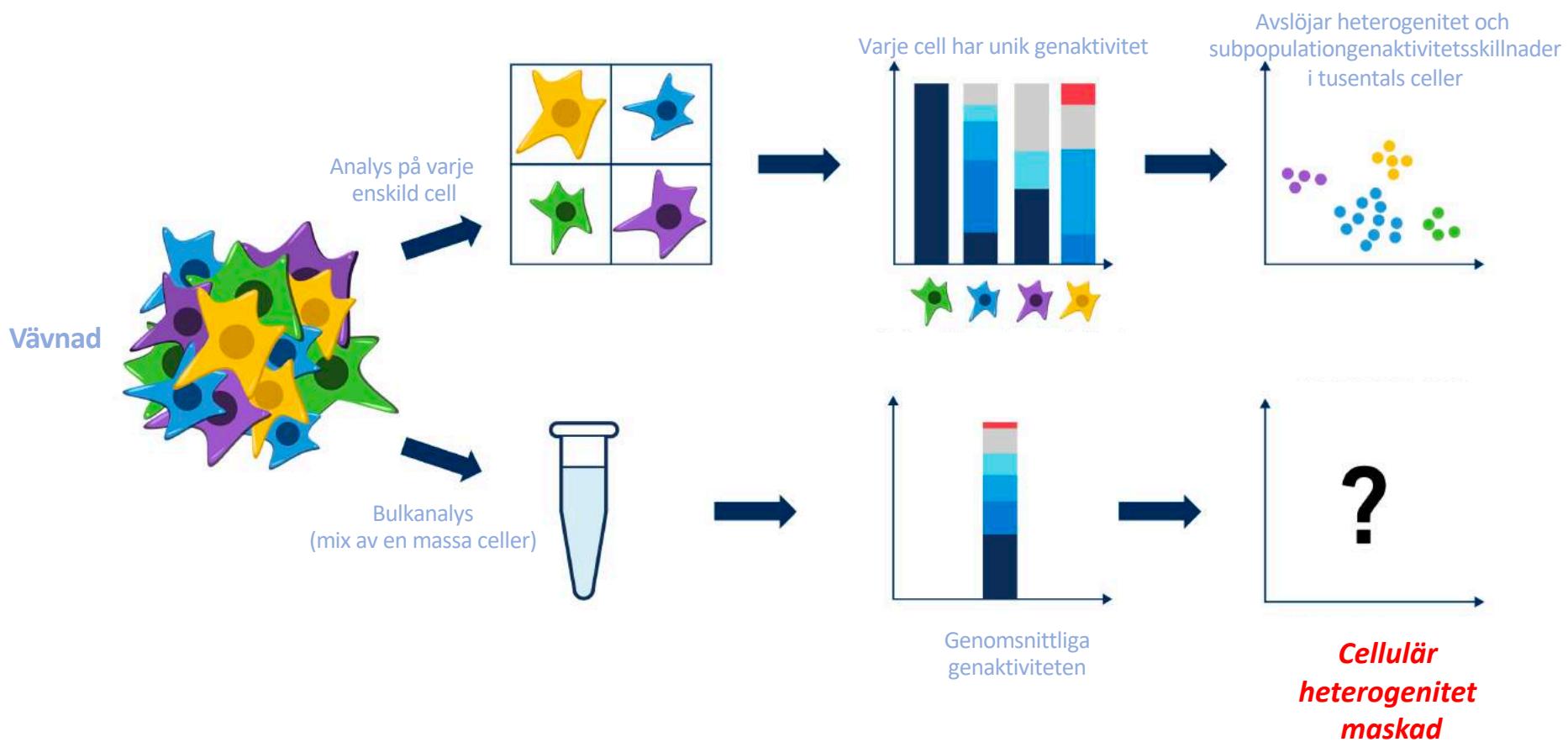
Sekvenseringsmaskin

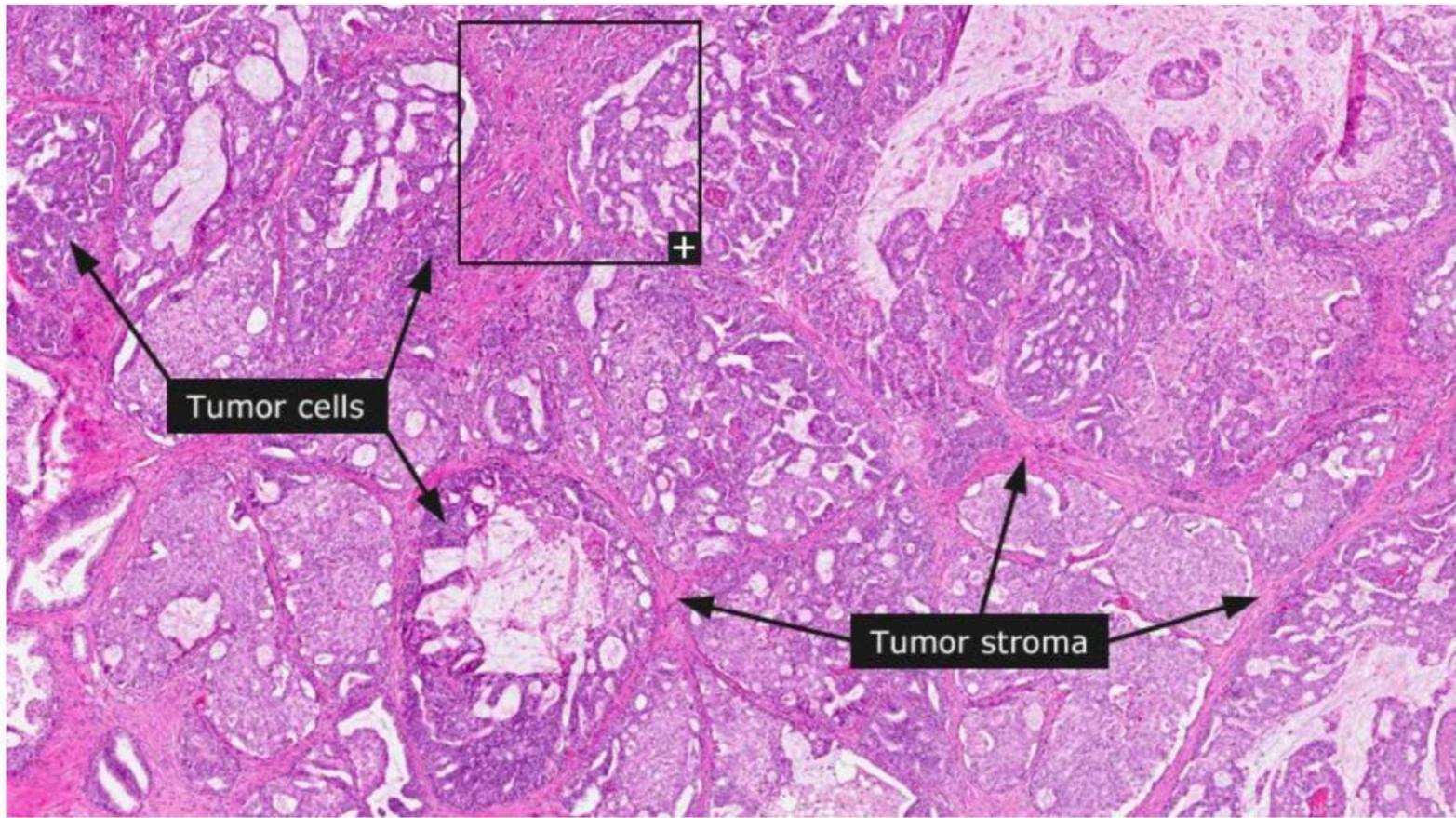
RNA-analys av vävnadsbit innehållandes miljontals olika celler

RNA-analys på enskilda celler är bättre

Lokalisering av celler är av betydelse

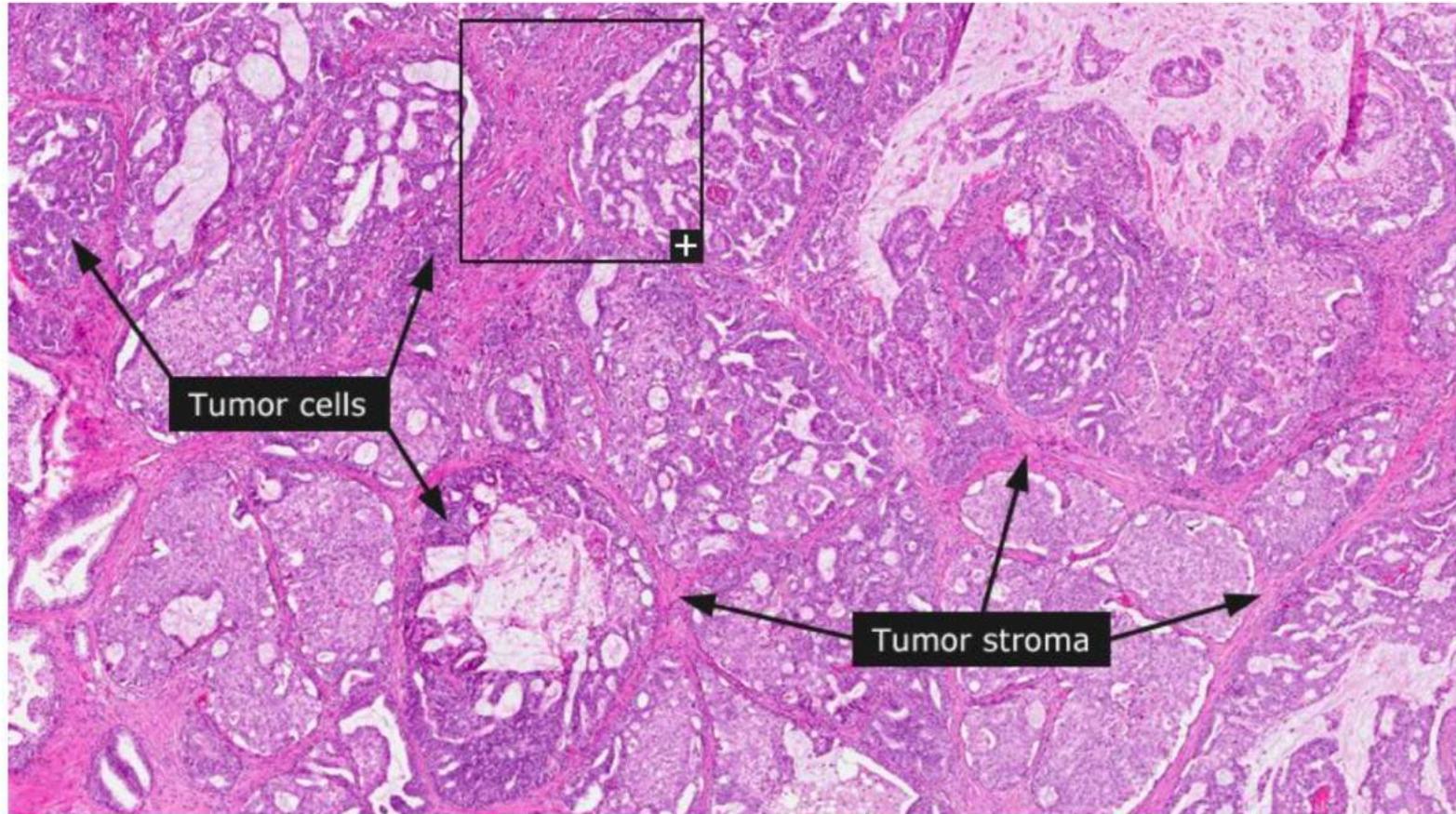
H&E-infärgat vävnadssnitt
avslöjar hur vävnaden ser ut

Histologi =
Läran om vävnader

Patolog = Läkare
specialiserad på vävnader

Patolog = Läkare
specialiserad på vävnader

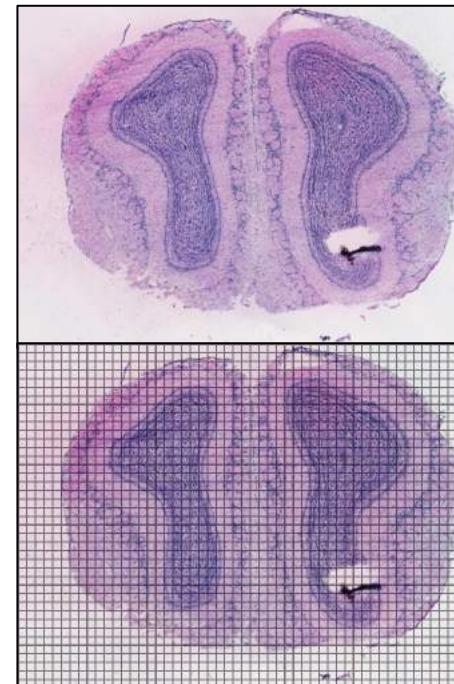
Lokalisering av celler är av betydelse

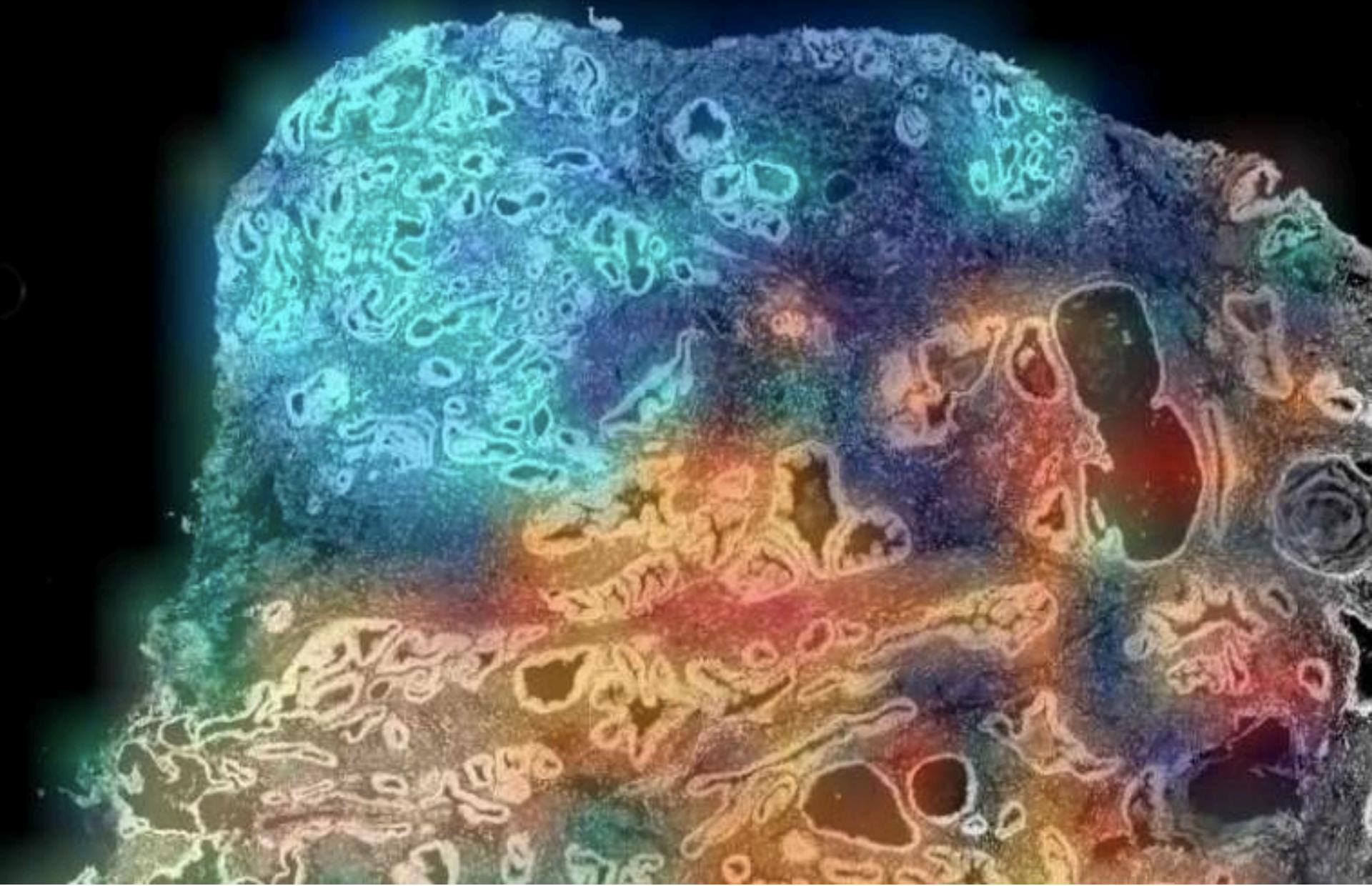
Behov: Koppla ihop histologi med genaktivitet

Spatial Transcriptomics

- Morfologisk information
- Genaktivitet
- Många regioner

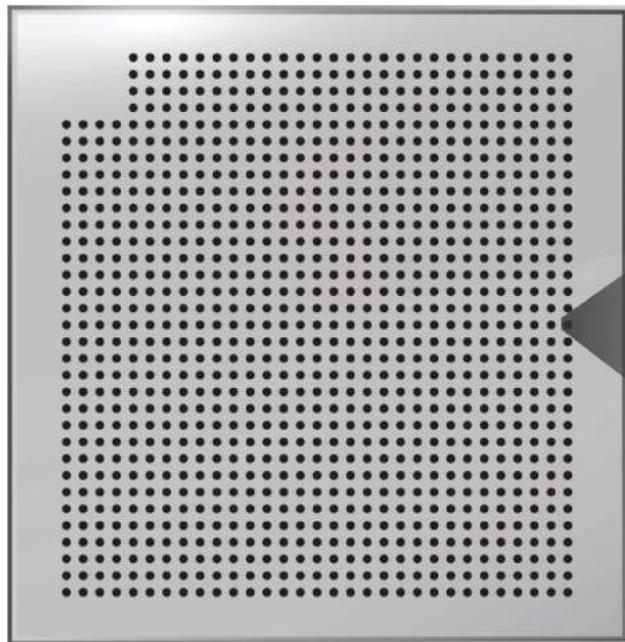
Metoden Spatial Transcriptomics

Spatial Transcriptomics – The Technology
Litén array (ca 5x5 mm)

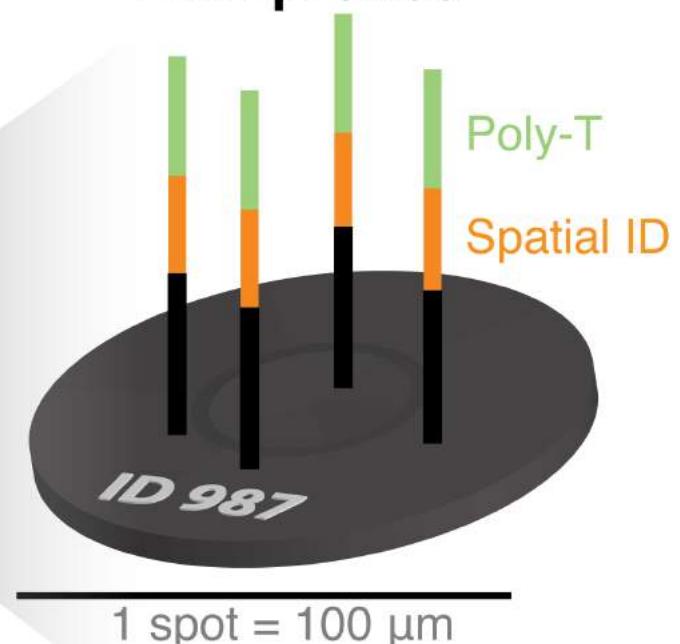
**Spatially
barcoded spots**

5 mm

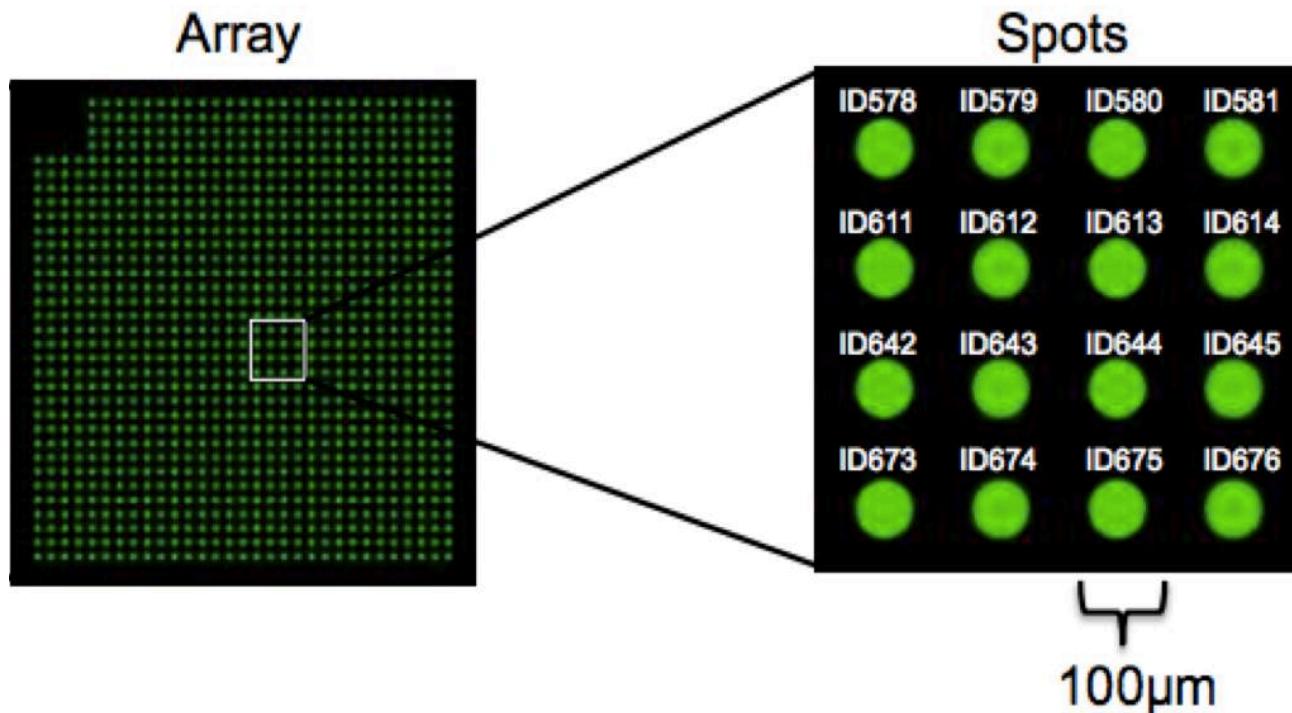

5 mm

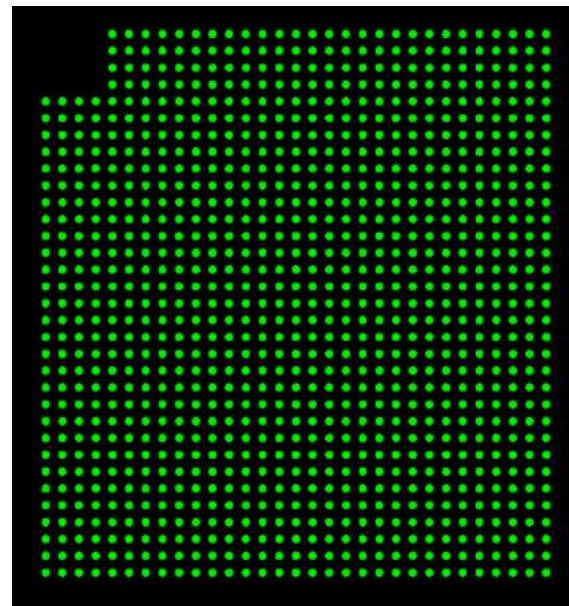
**Millions of
DNA probes**

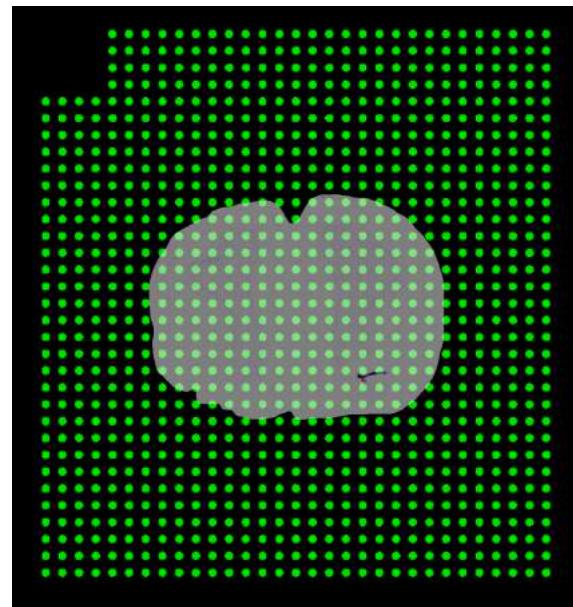
Protokollet

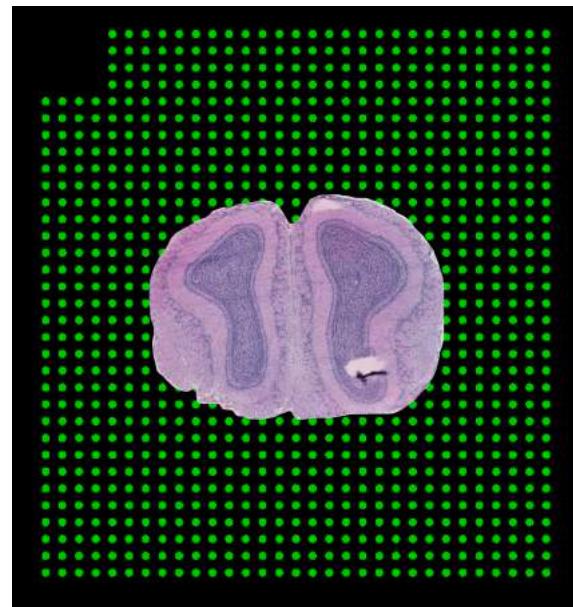
Protokollet

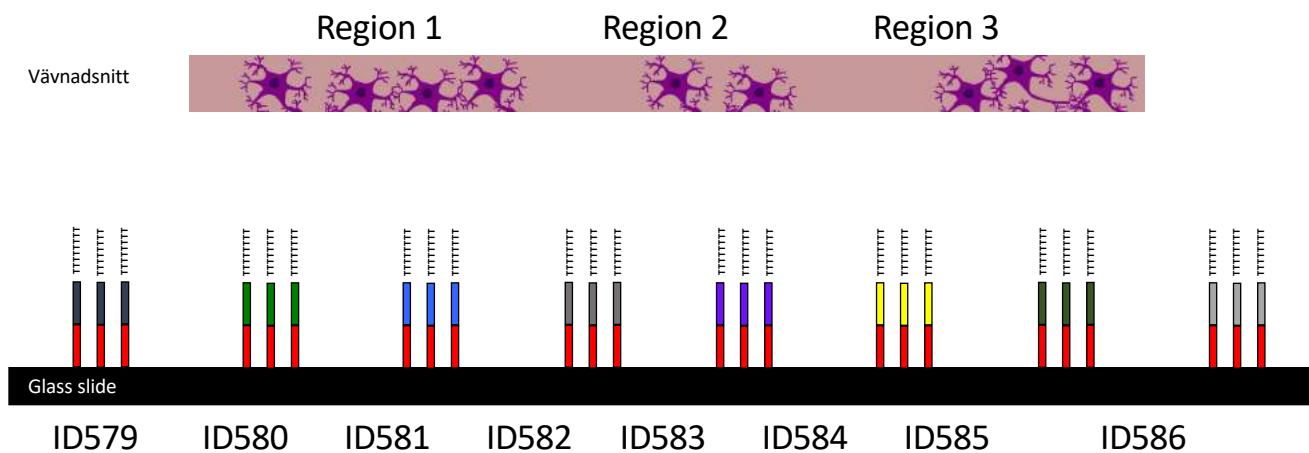
Lägga på vävnadsnitt

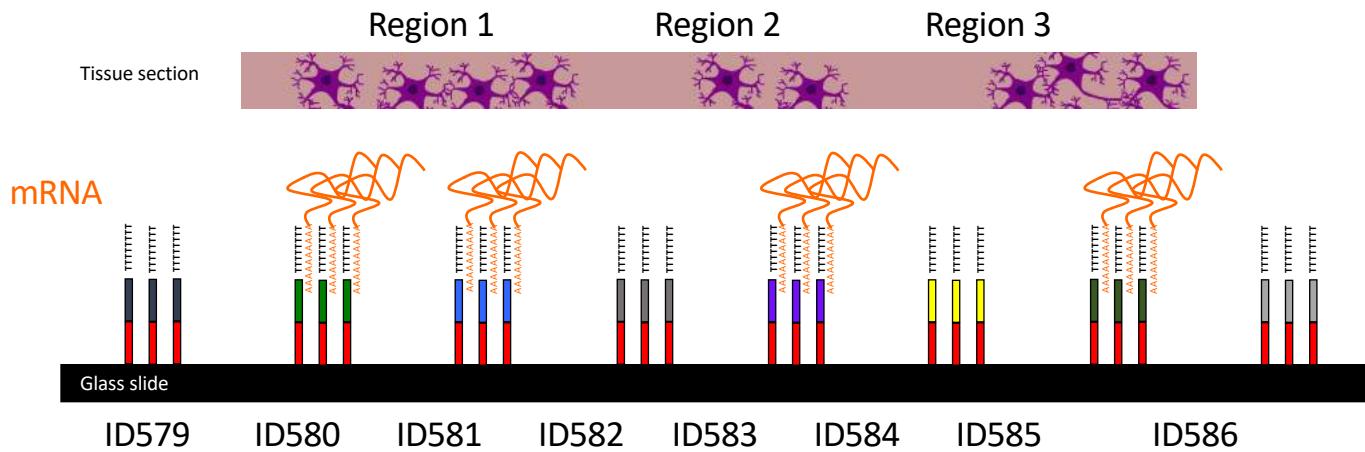
Färgning och mikroskåpbild

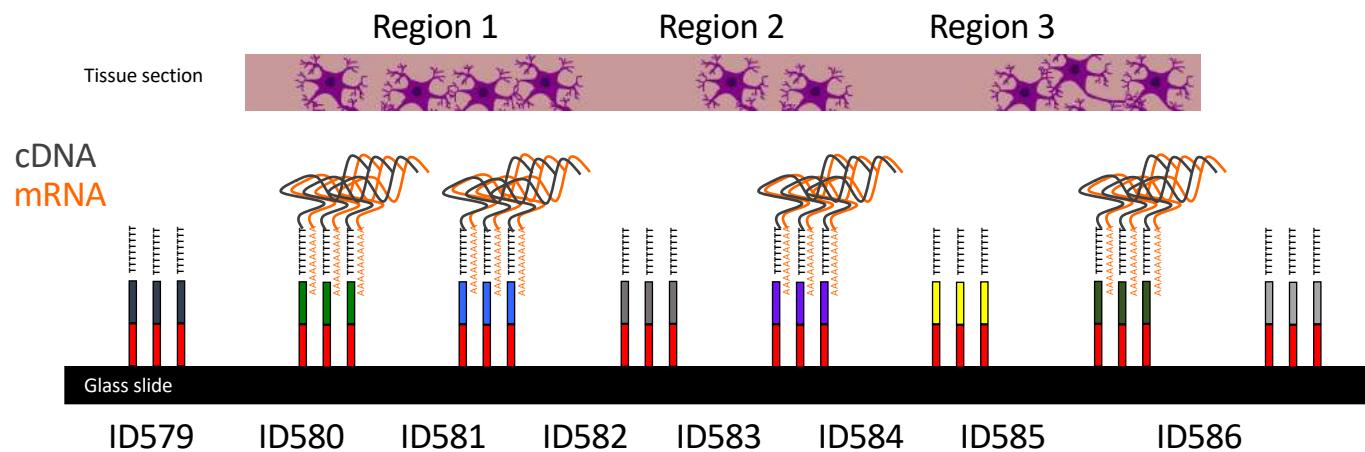
Färgning och mikroskåpbild

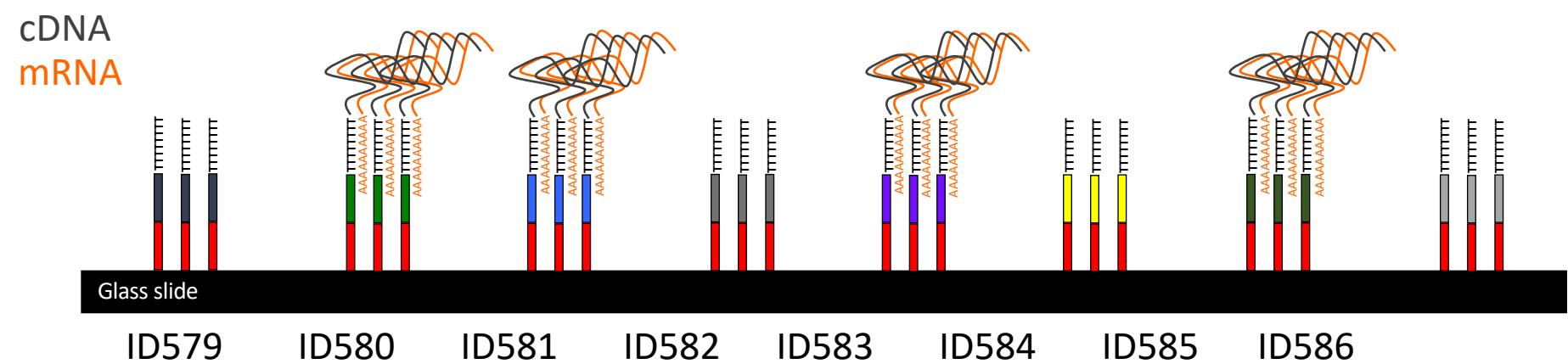
Skapa hål i cellerna (permeabilisering) → RNA-transkript läcker ut till underliggande spot

Kopierar RNA-molekyler som fastnar på ytan

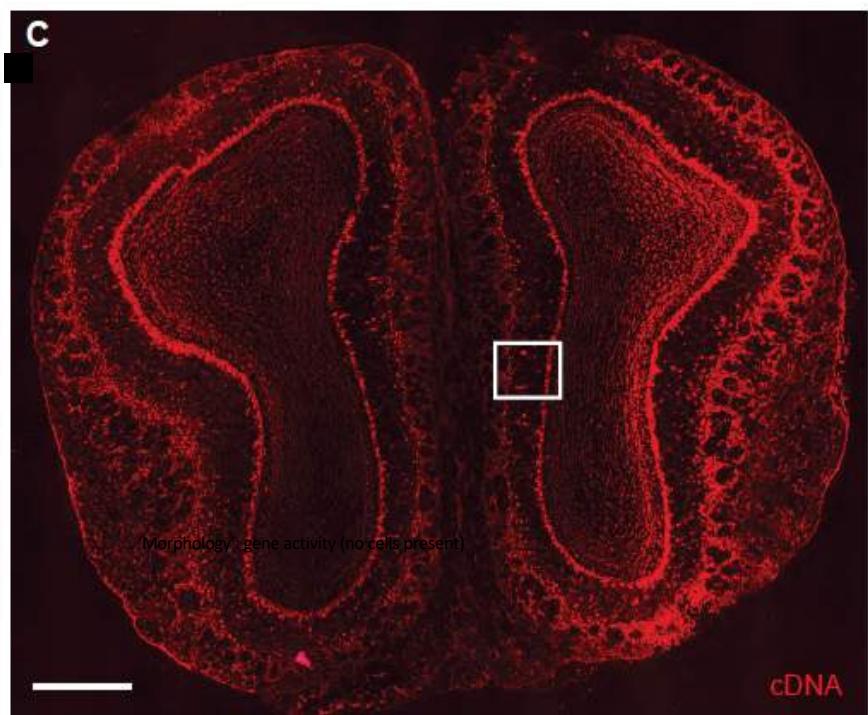
Vävnadsborttagning

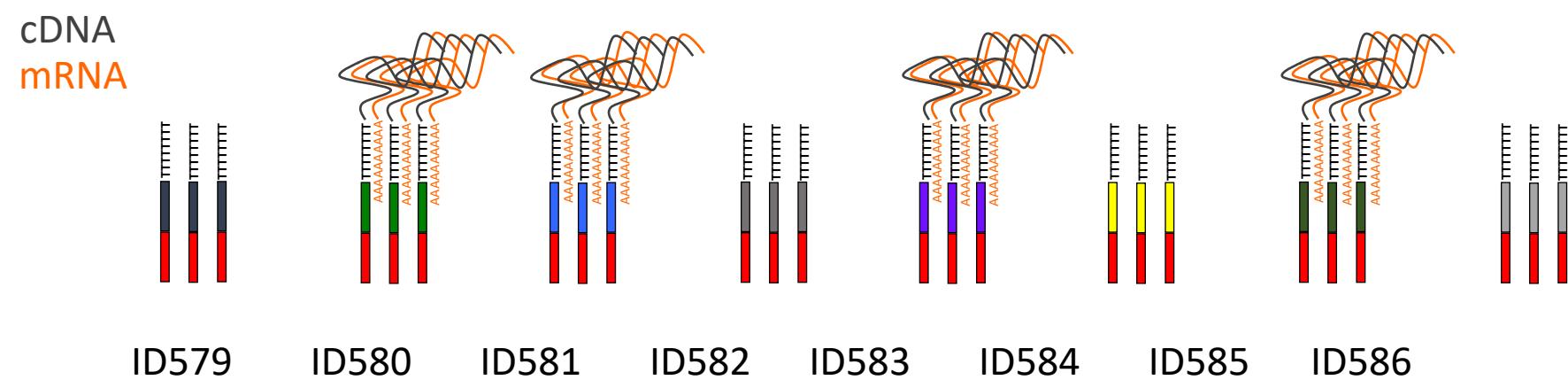
Hematoxylin och eosin
(H&E-färgning)

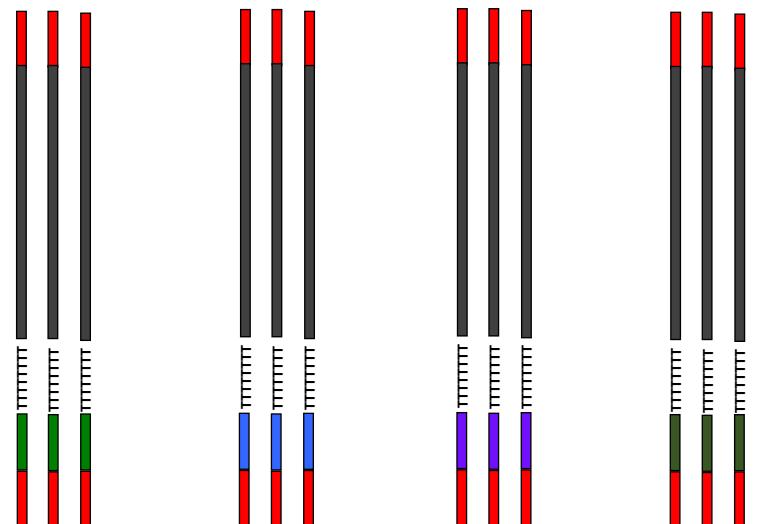
Flourescerande RNA-molekyler
som fångats på arrayen

Release from surface

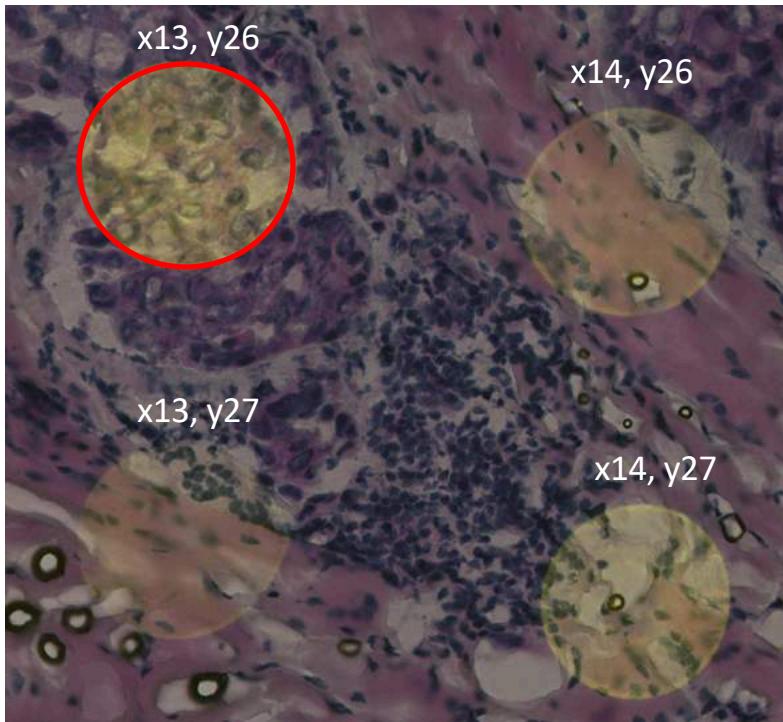
Sekvensering

Data analysis and visualization

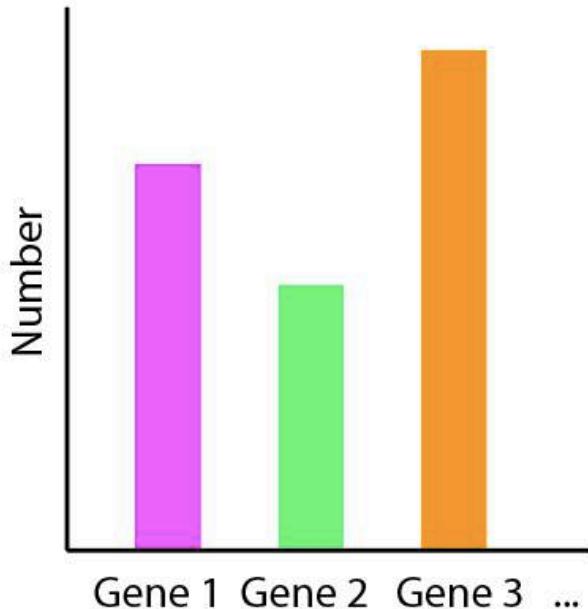
barcode	gene	counts	x-coordinate	y-coordinate
ACTTGCCTCCGAATGCTA	ACTG	403	13	26
ACTTGCCTCCGAATGCTA	ERBB2	229	13	26
ACTTGCCTCCGAATGCTA	PGR	10	13	26
ACTTGCCTCCGAATGCTA	ACTG	2	13	26

Dataanalys och visualisering

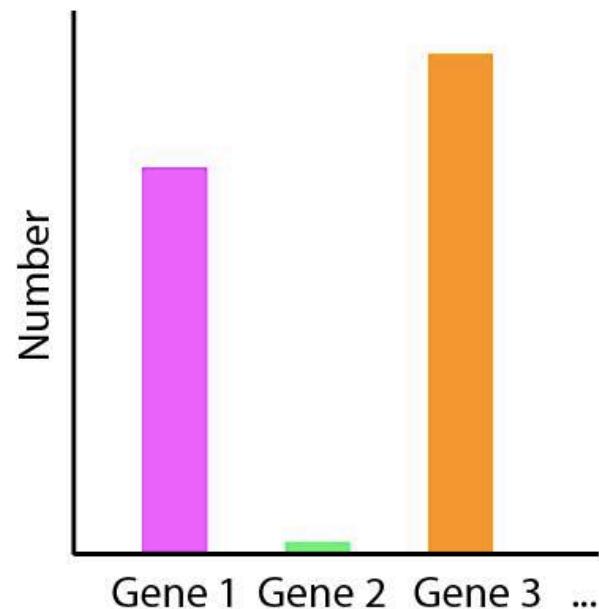

Genprofiler

Spot 1

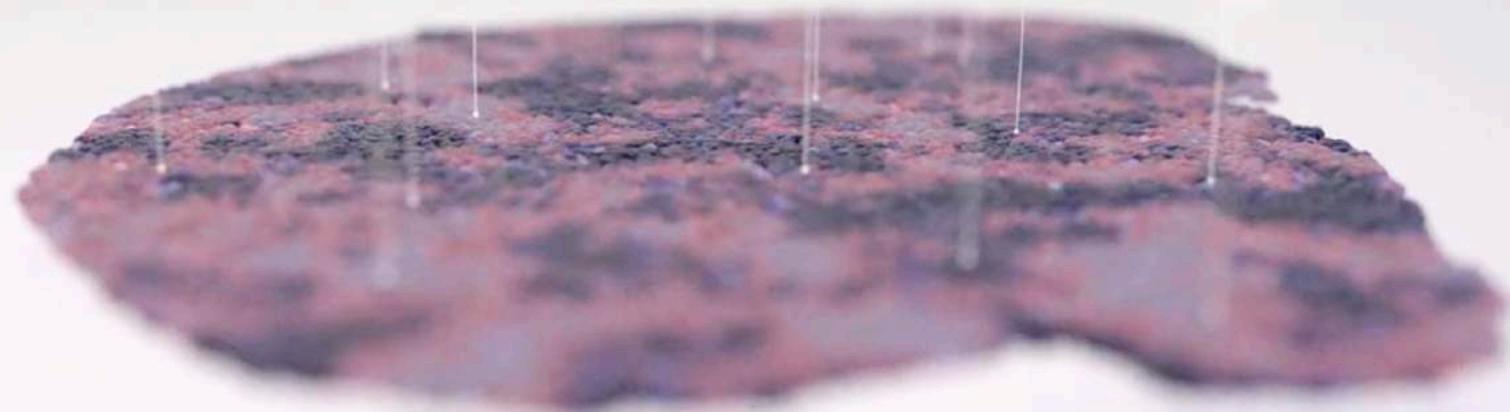

Spot 2

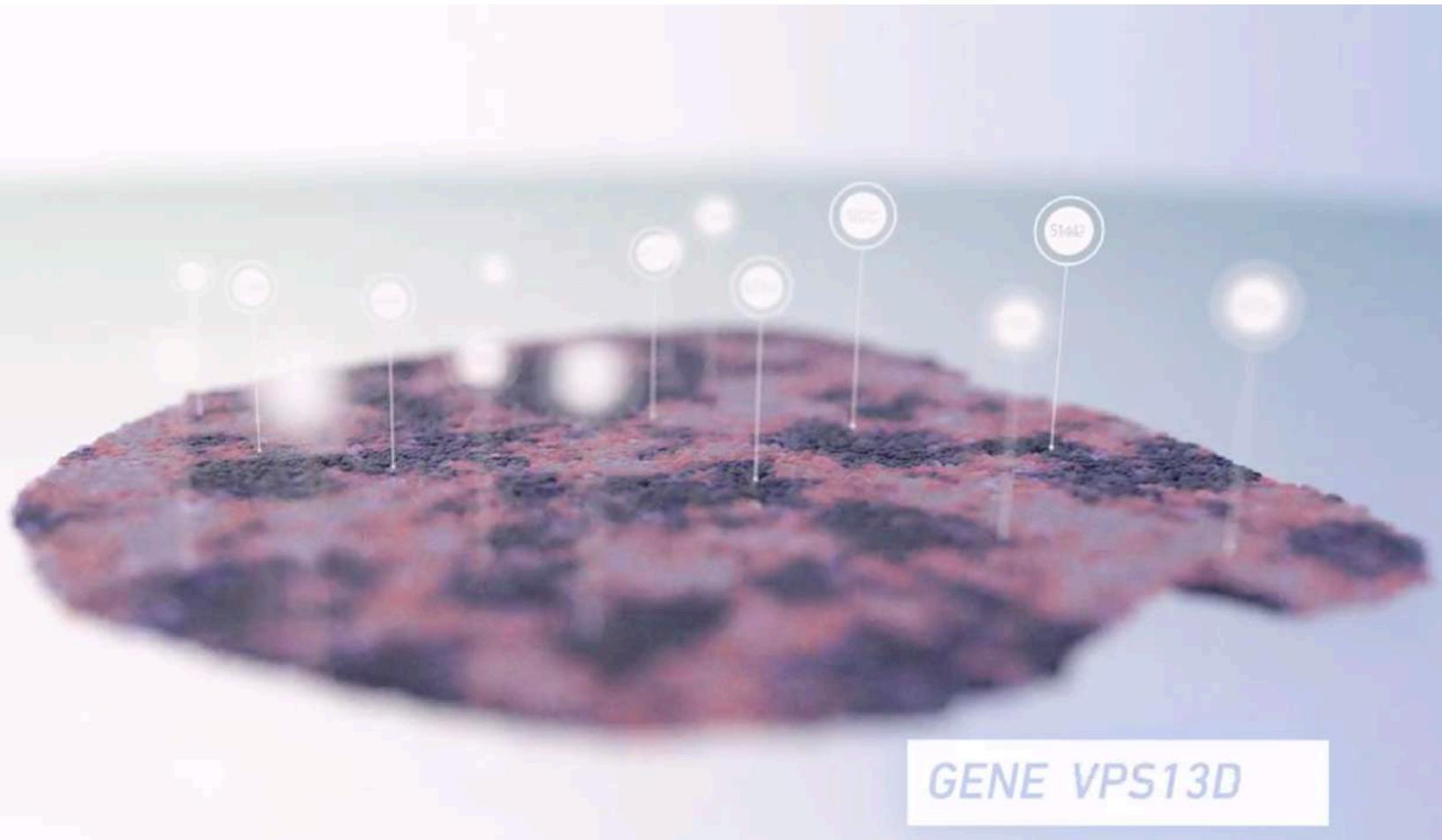

GENE GBP2

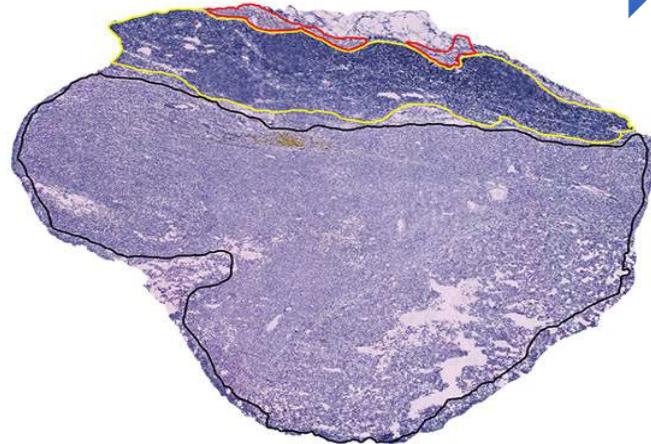
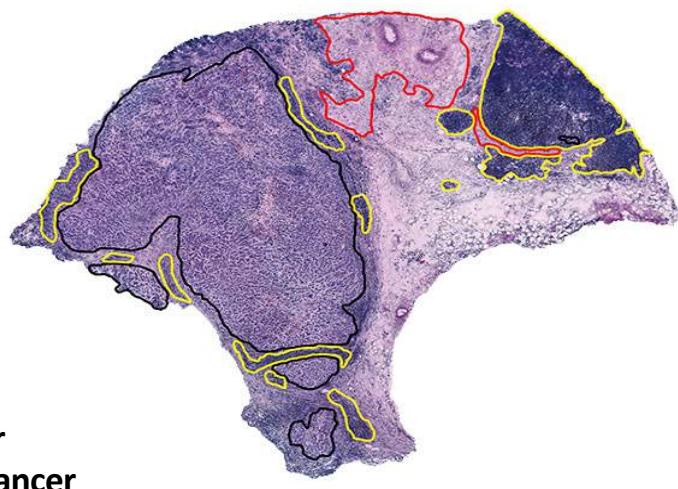
GENE ACTL8

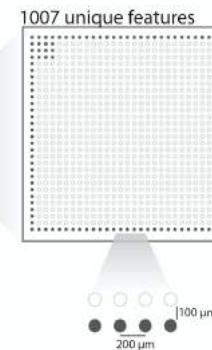
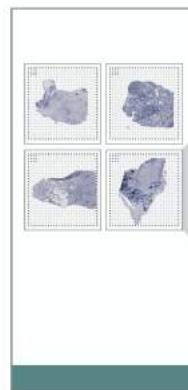
GENE VPS13D

Hudcancer

Patolog har
markerat cancer
(svart cirkel)

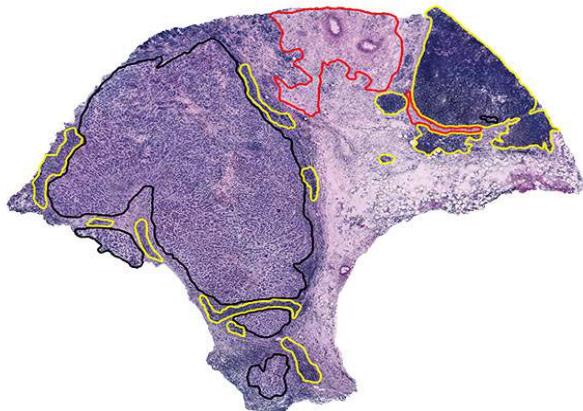
Melanoma (black),
Stroma (red)
Lymphoid tissue (yellow)

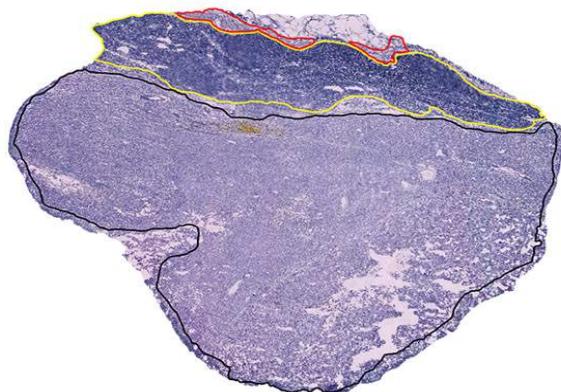
Dataanalys

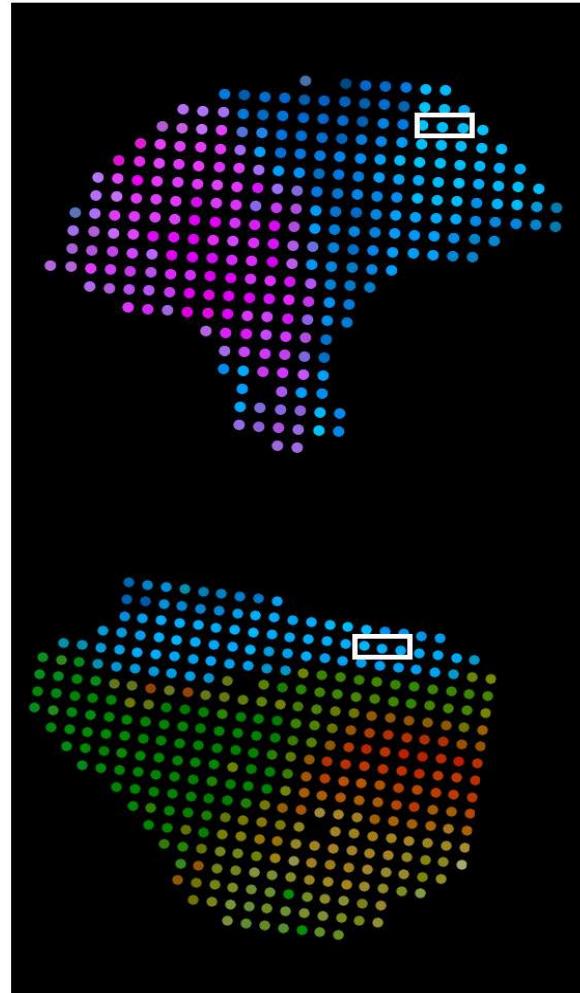
Heterogeneity – melanoma lymph node metastasis

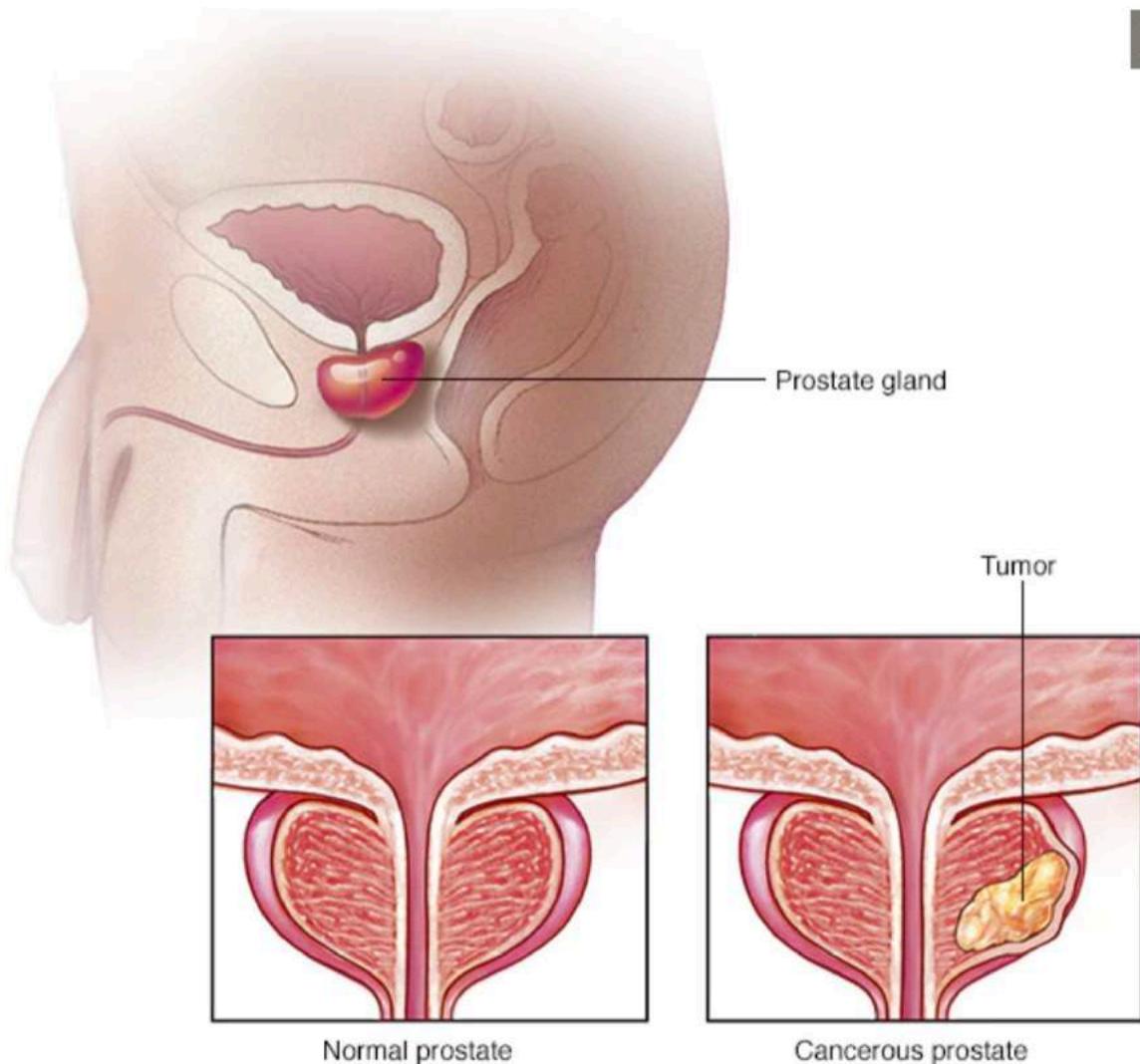
Patolog har
markerat cancer
(svart cirkel)

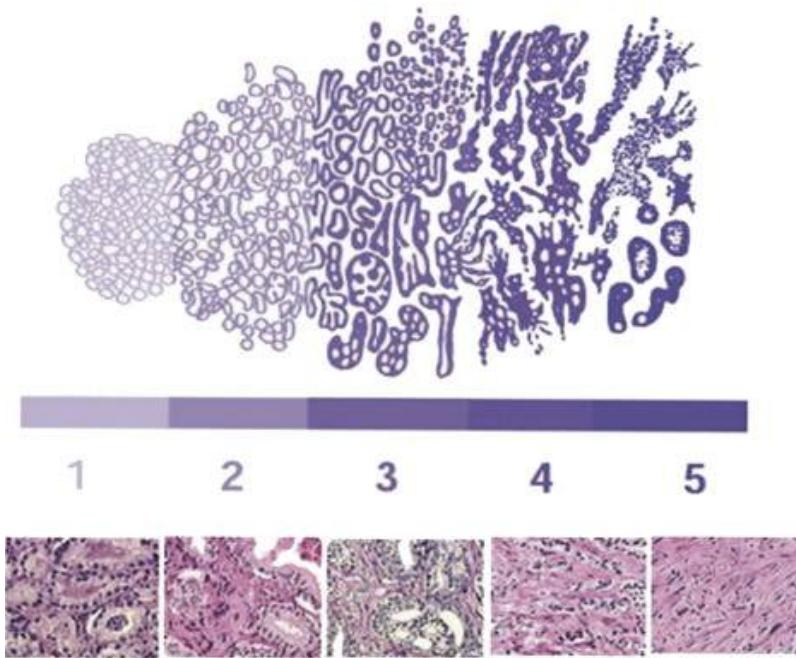

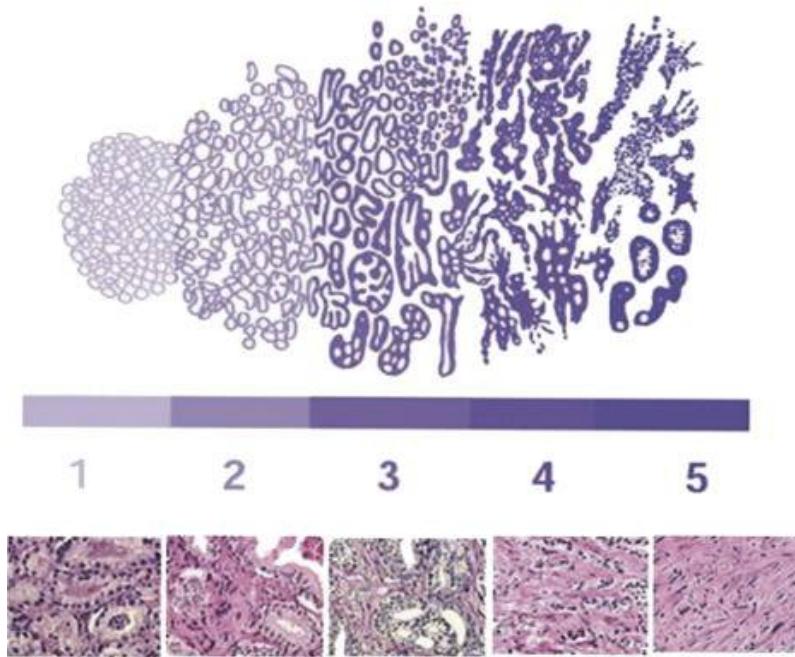
Melanoma (black),
Stroma (red)
Lymphoid tissue (yellow)

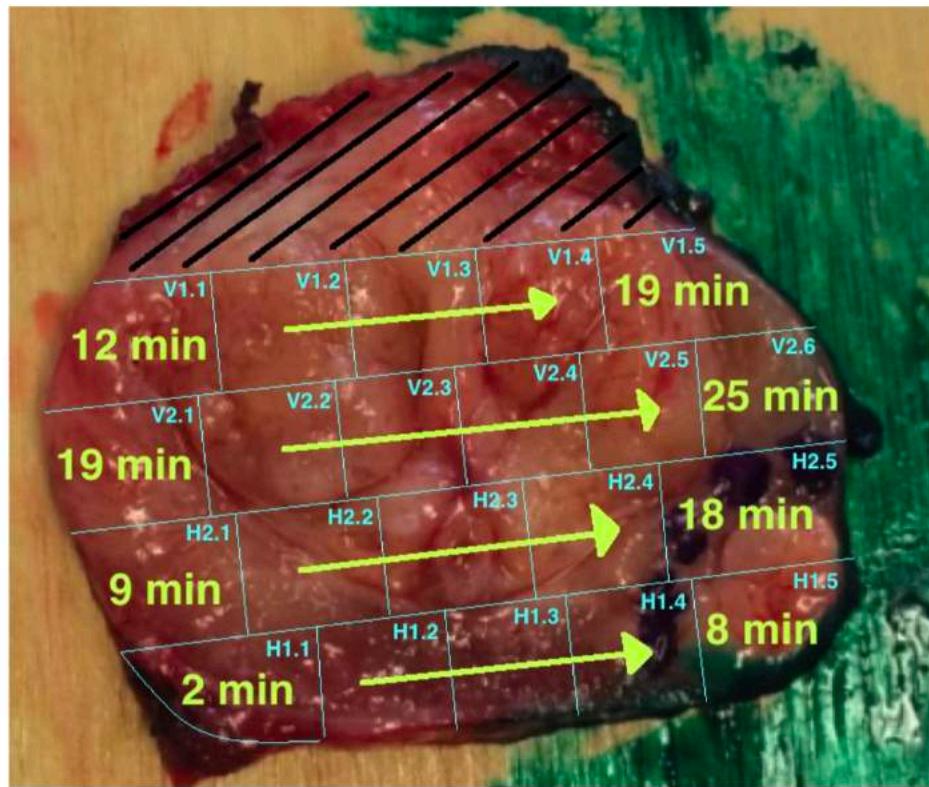
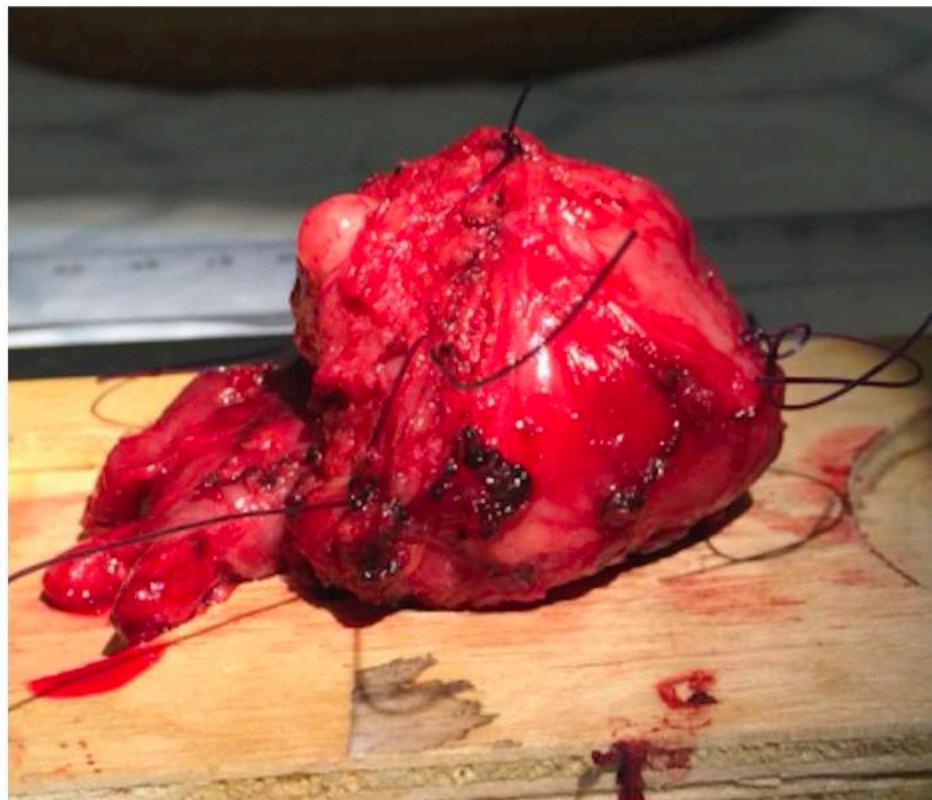
Data analys
ger RNA-baserad
annotering

Rätt prognos av prostatacancer svår!

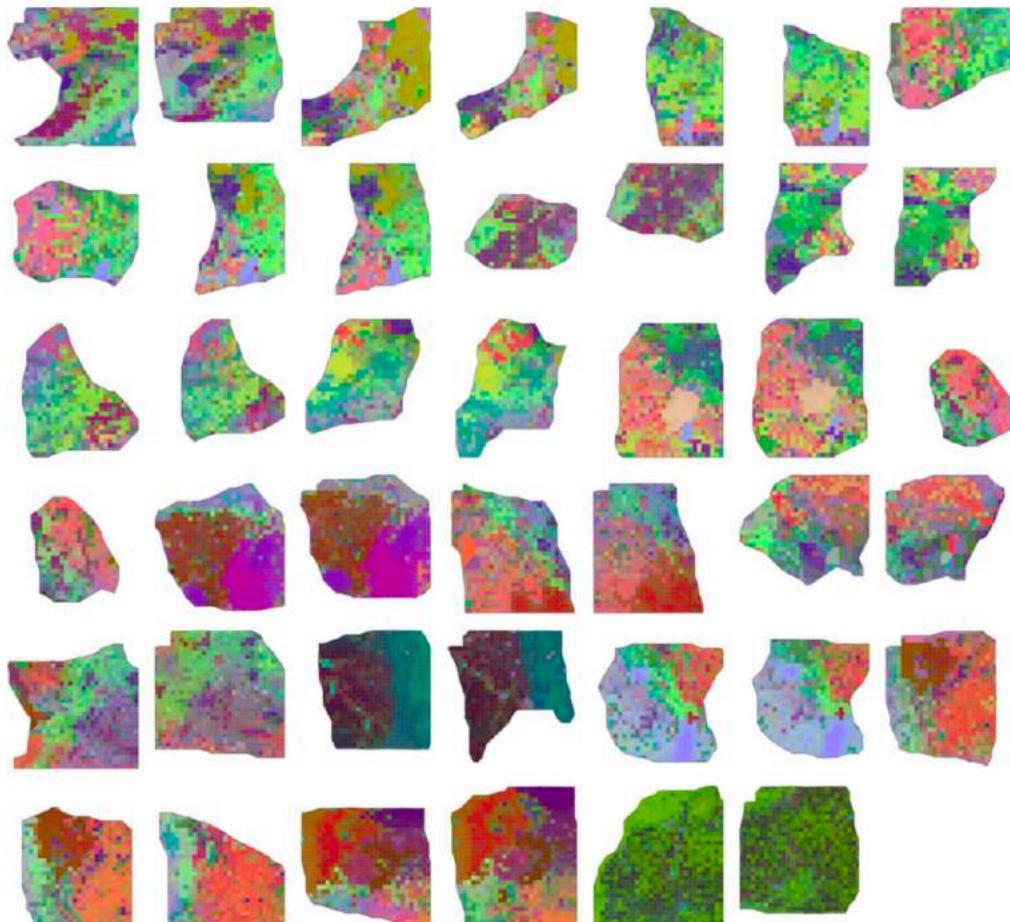
Patient 2

Firas skär i prostatan
för att ge ett tvärsnitt
på 5 mm till forskningen!

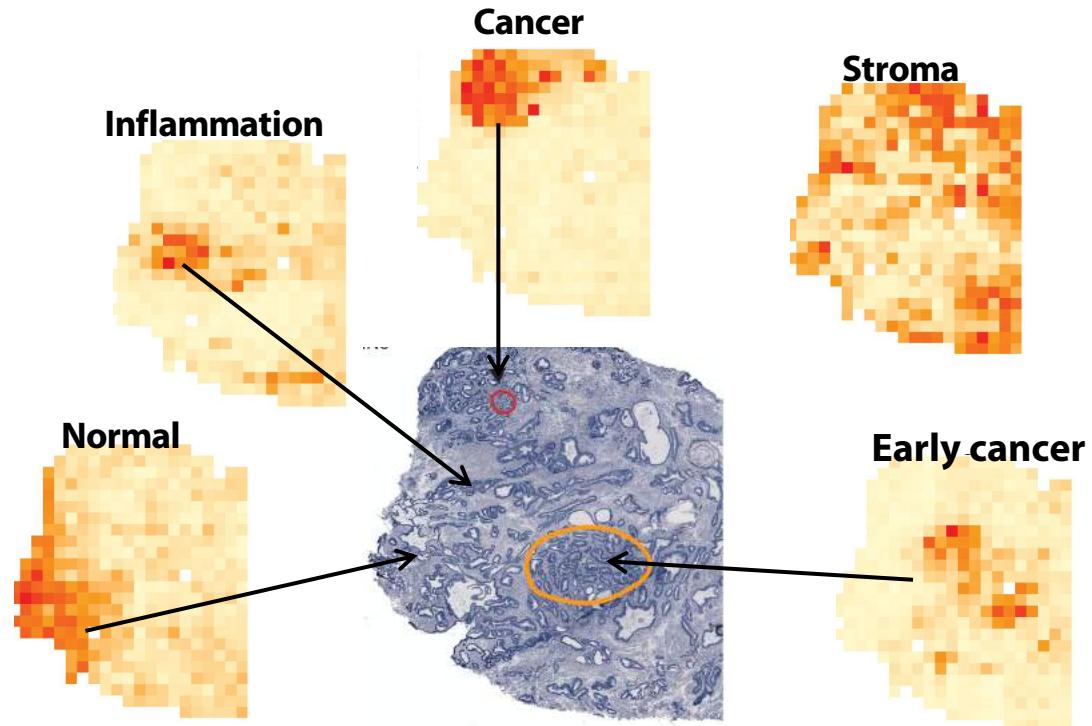
Patient 2

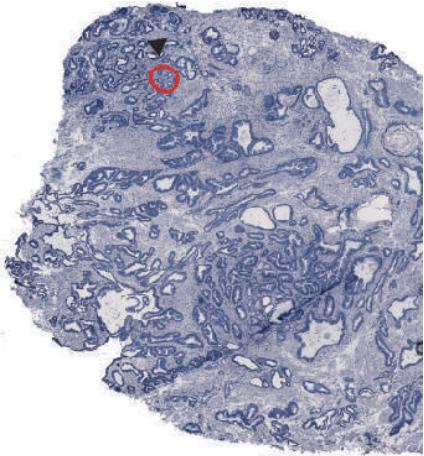

7
cancer clones

$\approx 20\,000$ tissue regions

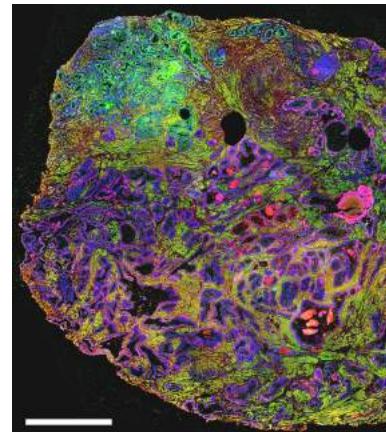
*Klassificera olika vävnadskomponenter (stroma, immunceller, PIN3, cancer)
till genuttrycksprofiler*

Annotering av patolog

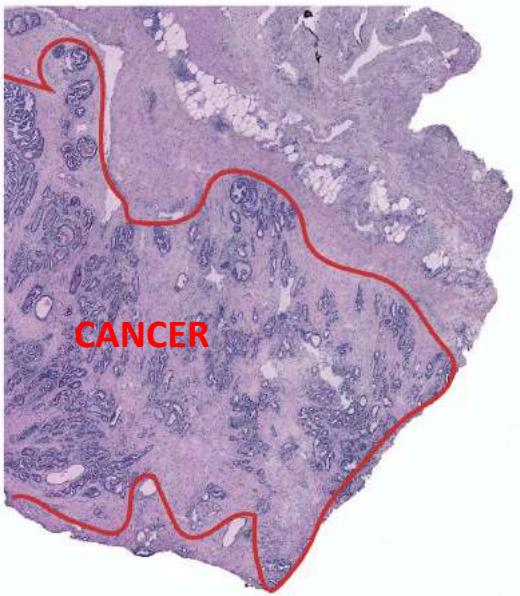
Datadriven
annotering

Immunohistokemi

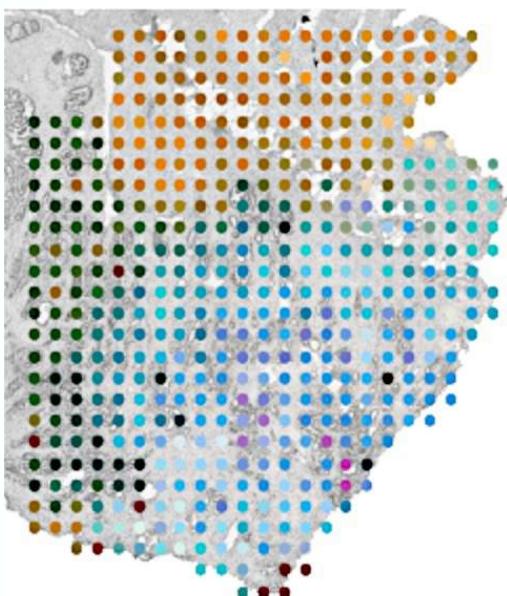
Molekylära förändringar sker innan ändring av histologisk fenotyp

1 region

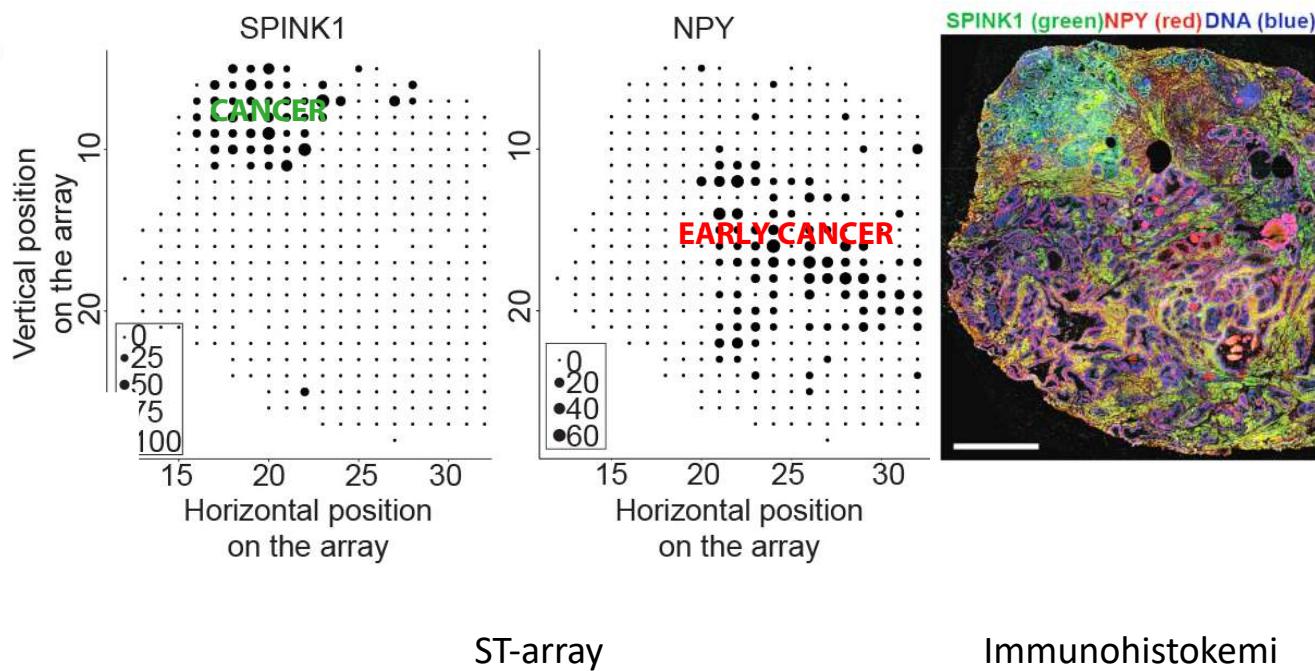

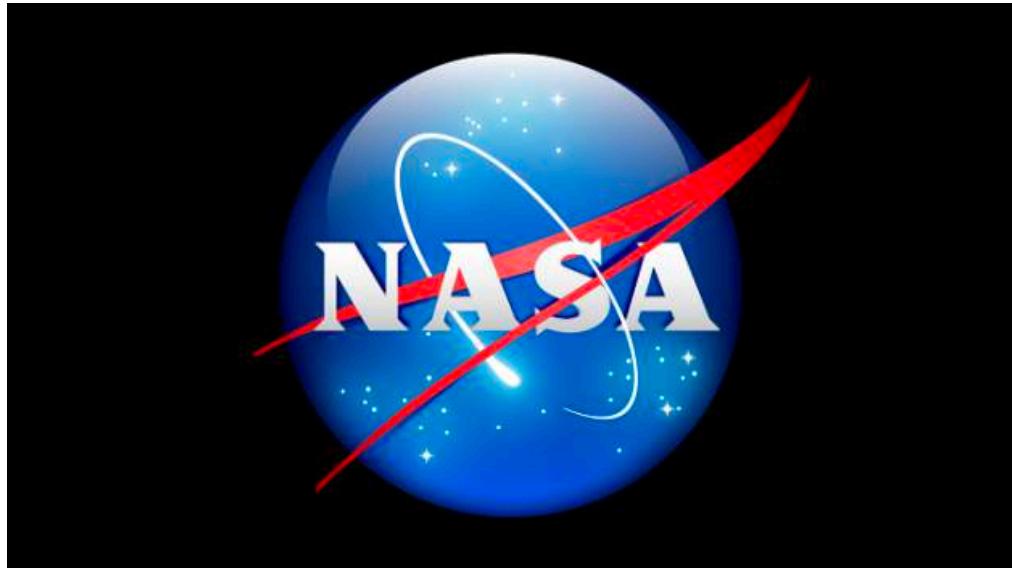
Annotering av patolog

Fler regioner identifierade

Datordriven annotering

Hur påverkas man av att vara i rymden?

Vad händer med kroppen på molekylärt plan?

Tvillingstudie

Hur påverkas man av att vara i rymden?

Vad händer med kroppen på molekylärt plan?

- Nytt samarbete – Inga resultat ännu
- Tidigare genuttrycksanalyser:
  - DNA mer eller mindre oförändrat
  - Genaktivitet förändrad ---> Vissa gener aktiverade
    - Bl.a. Reparationsgener

Mars-projektet

*Hur kan NASA förbättra
förutsättningarna för
marsmänniskorna?*

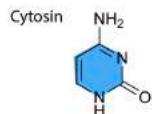

Tack för mig!

EXTRA

DNA och RNA

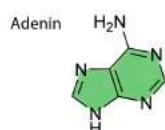
RNA

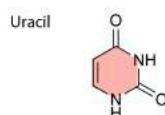
C

G

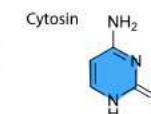
A

U

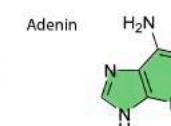
DNA

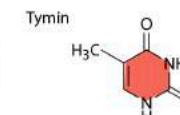
C

G

A

T

RNA är
enkelsträngat

RNA has bases
U instead of T

DNA builds
base pairs

